

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Rzeszowie

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W RZESZOWIE

INFORMACJA O EFEKTYWNOŚCI PODSTAWOWYCH FORM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ OSÓB BEZROBOTNYCH

W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM
W 2025 ROKU

RZESZÓW 2026

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
SKRÓTY W TEKŚCIE	6
DEFINICJE POJEĆ	6
OSOBY BEZROBOTNE – UCZESTNICZĄCE W AKTYWIZACJI.....	8
EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA I KOSZTOWA.....	11
A) EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA.....	11
B) EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA.....	14
STAŻE.....	17
SZKOLENIA.....	18
PRACE INTERWENCYJNE.....	19
ROBOTY PUBLICZNE	20
DOFINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	21
WYDATKI NA REFUNDACJĘ WYPOSAŻENIA I DOPOSAŻENIA MIEJSC PRACY.....	22
BON NA ZASIEDLENIE.....	23
PODSUMOWANIE.....	25
Dodatek 1 Porównanie efektywności zatrudnieniowej	27
Dodatek 2 Porównanie efektywności kosztowej.....	29
Dodatek 3 Porównanie efektywności kosztowej i zatrudnieniowej dla 2025 i 2024 roku.....	30
Dodatek 4 Charakterystyka poszczególnych form aktywnych.....	31

WSTĘP

Informacja o efektywności w zakresie aktywizacji zawodowej, realizowanej wśród osób bezrobotnych w województwie podkarpackim w 2025 r. zawiera ranking poszczególnych form. Odbiorcami programów promujących zatrudnienie są osoby bezrobotne, zarejestrowane w Powiatowych Urzędach Pracy (PUP). Ich rejestracja zakłada, że spełniają kryteria zawarte w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Opracowanie obejmuje 2025 rok. Efektywność jest przedstawiona wg katalogu podstawowych form aktywizacji zawodowej, który jest ogłaszany corocznie przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (Departament Rynku Pracy). Katalog obejmuje główne formy promocji zatrudnienia, z których korzystają osoby bezrobotne. Interwencja na rynku pracy następuje przez zaangażowanie środków finansowych, które są wydatkowane z Funduszu Pracy (FP) w celu minimalizacji negatywnych skutków bezrobocia.

Od początku lat 90. powstawały instytucje zarówno publiczne jak i prywatne, działające na rynku pracy, które wraz z utworzeniem Funduszu Pracy – zdefiniowanym jako fundusz celowy, stały się trzonem kreowania nowoczesnej polityki państwa w zakresie rynku pracy. Następowo określono rozwój zasobów ludzkich w sposób najbardziej racjonalny, który gwarantował wysoki stopień aktywności zawodowej dla regionów i mierzony w różnych subpopulacjach. Powstawały adekwatne przepisy, które normowały nowe zjawiska zachodzące na rynku pracy, przeciwdziałając wysokiemu poziomowi bezrobocia. Odpowiednie zapisy w przepisach prawnych pierwotnie wzmacniały nieliczne pozytywne trendy i minimalizowały wpływ wielu negatywnych procesów, które zachodziły w kolejnych dekadach. Zarówno przed wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej, jak i po tym fakcie następował proces implementacji norm prawa unijnego do ustawodawstwa krajowego.

Wobec nowych uwarunkowań mających istotny wpływ na rynek pracy po 2000 r. należy odnotować przystąpienie Polski do Unii Europejskiej, które to nastąpiło z dniem 1 maja 2004 r. Kolejnym znaczącym etapem było faktyczne włączenie Polski do strefy Schengen od 21.XII.2007 r. Przepisy krajowego prawa pracy zostały dostosowane do umów międzynarodowych. Znaczące zmiany na rynku pracy były związane ze swobodnym przepływem pracowników i np. z możliwością wypłaty tzw. zasiłków transferowych, w wysokości gwarantowanej przez wypracowaną przez pracownika składkę w bogatych krajach UE.

Pod warunkiem legalnego przebywania i wykonywania pracy w tzw. „lepszemu części Europy” następowało nabycie prawa, zgodnie z przyjętymi normami, do korzystniejszych świadczeń socjalnych z tego tytułu w krajach członkowskich UE. W zakresie krajowych programów ograniczenia bezrobocia, ustawodawca w oparciu o doświadczenia dekady lat 90. zmodyfikował i utworzył nowe programy promocji zatrudnienia. Większa różnorodność form aktywnych – skutkowała lepszym dostosowaniem poszczególnych działań do zmienionej sytuacji społecznej. Wpłynęła na poziom wykorzystania środków FP przez PUP w postaci różnych sposobów na promocję zatrudnienia, w większym stopniu dostosowanych do potrzeb danego powiatu ¹.

Zagadnienia związane ze wzrostem aktywności zawodowej i możliwościami stosowania aktywnych form promocji zatrudnienia w 2025 r. w celu jego osiągnięcia normuje ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. 2025 poz. 620). Zadania na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia negatywnych skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej realizują publiczne służby zatrudnienia, agencje zatrudnienia, OHP i inne instytucje, które zostały określone w ustawie lub które wybrał minister właściwy do spraw pracy ².

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego od 2004 r., zadania realizowane przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy – to zadania własne samorządów. Koszty działalności urzędów pracy są finansowane z dochodów własnych samorządów lub rządowych środków centralnych (np. FP, rezerwy MRiPS). Publiczne służby zatrudnienia odgrywają istotną rolę w zwiększaniu szans na zatrudnienie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

¹ Wzrost liczby działań niekoniecznie przekłada się na ich rzeczywistą efektywność i na trwałość efektów, powstałych jako wynik podjętych działań. Nowa ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia z 2025 r. wprowadziła mechanizm premii za trwałość. Pracodawcy i instytucje aktywizujące (w tym prywatne agencje współpracujące z PUP) są rozliczane nie z samego faktu skierowania kogoś do pracy, ale z tego, czy ta osoba utrzymała zatrudnienie przez minimum 6 lub 12 miesięcy. Zadania pozostały te same, ale ich realizacja skutkuje mierzalnym efektem, a nie jest tylko nastawiona na realizację określonej procedury.

² System zajmujący się problemami pracy, zatrudnienia i aktywizacji zawodowej ma charakter niejednorodny. Są to zarówno instytucje administracji państwowej – rządowej, samorządowej jak i będące pozarządowymi (niekiedy prywatnymi, które mają charakter komercyjny). Istotną cechą polityki państwa po reformie samorządowej z końca XX w. jest autonomiczność (w pewnym sensie) każdej jednostki organizacyjnej. Tworzy to zróżnicowaną strukturę, której efekty wpływają na stan realizacji i efektywność programów. Usługi rynku pracy są również świadczone przez publiczne służby zatrudnienia, które tworzą organy zatrudnienia wraz z powiatowymi i wojewódzkimi urzędami pracy, urzędem obsługującym ministra właściwego do spraw pracy oraz urzędami wojewódzkimi, realizującymi istotne zadania, które zostały określone w ustawie o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Działania finansowane są przez: 1) budżet państwa, 2) budżet samorządów terytorialnych, 3) Fundusz Pracy, 4) środki Unii Europejskiej (przez określone programy).

Klasyczny podział na „usługi” i „instrumenty” pozostaje. Usługi nadal oznaczają pracę doradcy zawodowego, a instrumenty określają konkretne środki finansowe, które urząd pozyskuje i wydaje na aktywizację osób bezrobotnych, dlatego też zadania realizowane przez publiczne służby zatrudnienia dzielą się na **usługi rynku pracy**: 1) pośrednictwo pracy (w tym usługi EURES) i 2) poradnictwo zawodowe. Większy nacisk położono na doradztwo dla osób pracujących i możliwość korzystania z usług urzędu bez statusu bezrobotnego, np. w celu zmiany dotychczasowej pracy w określonej branży.

Instrumentami rynku pracy pozostały zdefiniowane narzędzia interwencji finansowej z Funduszu Pracy, które mają lepiej „aktywizować” osoby bezrobotne. Są to szkolenia i bony szkoleniowe, które inwestują w zdobycie nowych umiejętności, niezbędne w danym zawodzie do uzyskania zatrudnienia. Staże i przygotowanie zawodowe umożliwiają zdobywanie doświadczenia zawodowego bezpośrednio u pracodawcy. Dotacja na utworzenie własnego biznesu otwiera możliwość uzyskania środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy gwarantuje wsparcie dla pracodawców zatrudniających osoby kierowane przez PUP. Zrezygnowano z profilowania tj. sztywnego podziału bezrobotnych na grupy, co blokowało dostęp do korzystania z niektórych niezbędnych w danym przypadku instrumentów rynku pracy. Bon na zasiedlenie jest kolejnym instrumentem rynku pracy. Wspiera mobilność zawodową przez pozyskanie środków dla bezrobotnych posiadających zawód deficytowy i umożliwia przeprowadzkę w celu uzyskania zatrudnienia. Wsparcie dla rolników – pomyślano jako szerszy dostęp do instrumentów rynku pracy dla osób odchodzących z rolnictwa.

Dzięki cyfryzacji – usługi rynku pracy powinny być częściej dostępne online, a instrumenty mogą zostać sprawnie przyznawane, po uzyskaniu wszystkich wymaganych dokumentów. Aktywizacja osób bezrobotnych to pośrednie (lub bezpośrednie) umożliwienie dotarcia do zatrudnienia, które w przyszłości okaże się jak najbardziej trwałe i celowe³.

Efektywne zatrudnienie nie jest zależne tylko od części instytucjonalnej rynku, ale również od **sytuacji gospodarczej**. Urzędy pracy otrzymują środki finansowe na realizację aktywnych form. Minister Rodziny i Polityki Społecznej ustala corocznie **katalog podstawowych form aktywizacji**

³ Poza aktywizacją osób bezrobotnych z funduszu pracy w ramach typowych działań, urzędy pracy starają się przeciwdziałać oddaleniu od aktywności zawodowej przez osoby zarejestrowane w PUP z dostępnych rezerw i innych funduszy celowych. Inicjują i realizują **programy specjalne**, umożliwiające finansowanie niestandardowych działań wspierających pracę, którą wykonują osoby bezrobotne. Różnorodne działania uwzględniają potrzeby klienta i pracodawcy. Trwały odpływ bezrobotnych z ewidencji PUP z powodu podjęcia pracy, pozostaje bardzo istotną częścią działalności publicznych służb zatrudnienia. Urzędy Pracy są pomysłodawcami wielu projektów systemowych, które przyczyniają się w sposób możliwie najbardziej profesjonalny do minimalizacji negatywnych skutków bezrobocia. Pracownicy instytucji rynku pracy niejednokrotnie pozyskują dodatkowe środki finansowe z Europejskiego Funduszu Społecznego na ograniczenie bezrobocia. Bilans ekonomiki państwa jest lepszy wówczas, gdy bezrobotni wykonują pracę przez co niwelują deficyty na rynku. Na pewno gorsze skutki dla wielkości PKB w regionie powoduje brak uczestnictwa jak największych grup ludności w społecznym procesie produkcji dóbr i usług.

zawodowej, dla których w danym roku są określane wskaźniki efektywności zatrudnieniowej i kosztowej. W 2025 r. zawartość katalogu obejmowała sześć następujących form ⁴ :

- 1. Staże,
- 2. Szkolenia,
- 3. Prace interwencyjne,
- 4. Roboty publiczne,
- 5. Refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- 6. Jednorazowe środki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej.

Opracowanie sporządzono na podstawie danych **MPiPS-02 (zał.) za 2025 r.** tj. efektywność programów na rzecz promocji zatrudnienia, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Zakres sprawozdania zawiera ilość zarejestrowanych osób bezrobotnych, którzy zostali skierowani do udziału w aktywnych programach rynku pracy w 2025 r. Dane porównywano do poprzedniego roku i do lat wcześniejszych, w celu uzyskania szerszej perspektywy czasowej, w której to niejednokrotnie zachodzi większość procesów na rynku. Przy zestawieniu danych należy wziąć pod uwagę dwa aspekty. W 2021 r. zmieniła się zawartość katalogu tj. o jedną dodatkową formę więcej (bon na zasiedlenie), która dotyczyła tylko 2021 r. Od 2021 r. również wydatki funduszu pracy są prezentowane w sprawozdaniu nie jak dotychczas w tys. zł., a w pełnych złotych, co wymaga dzielenia przez 1000 i odpowiedniego przeliczenia wskaźników, aby dane były porównywalne z kosztami w latach poprzednich.

Kolejną zmianą, która nastąpiła była inna definicja efektywności. W przypadku określenia, co oznacza „zatrudnienie”, zmiana polegała na **dokładnym określeniu warunków, po spełnieniu których osobę aktywizowaną można uznać za pracującą.** Przed 2015 r. obowiązywało tzw. „domniemanie zatrudnienia” tj. jeśli osoba bezrobotna po zakończeniu udziału w formie aktywizacji nie zarejestrowała się ponownie w powiatowym urzędzie pracy w okresie 3 miesięcy, uznawano, że podjęła zatrudnienie niezależnie od *faktycznych powodów braku rejestracji*. Od 2015 r. do uzyskania efektu zatrudnieniowego konieczne jest, aby osoba bezrobotna po udziale w aktywizacji **pracowała przez co najmniej 30 dni w okresie 3 miesięcy** i z tego tytułu (poza nielicznymi wyjątkami) były odprowadzane składki na ubezpieczenia społeczne do ZUS. ⁵

⁴ Katalog podstawowych form aktywizacji zawodowej od 2022 r. – obejmuje 6 głównych form wsparcia. Jego zawartość zmieniła się w 2021 r. Od 2022 do 2025 obowiązuje 6 **głównych form wsparcia**. Z uwagi na pomocniczy charakter dla aktywizacji zawodowej – jak również z uwagi na fakt śladowego udziału w wydatkach Funduszu Pracy – w opracowaniu **nie ujęto efektywności następujących form wsparcia:** różnorodnych bonów w tym – bonu na zasiedlenie, przygotowania zawodowego dorosłych, studiów podyplomowych, dalszego kontynuowania nauki, refundacji kosztów przejazdu i zakwaterowania osób, które podjęły zatrudnienie, szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych w innej miejscowości niż miejsce ich zamieszkania oraz zwrotu bezrobotnym kosztów opieki nad dzieckiem w wieku do 7 lat lub opieki nad osobą zależną wówczas gdy nastąpiło – podjęcie zatrudnienia, szkolenie, staż lub przygotowanie zawodowe dorosłych. Nie ujęto również refundacji składek na ubezpieczenia społeczne – dla rolników zwolnionych z pracy – nie posiadających statusu osób bezrobotnych, częściowej refundacji kosztów zatrudnienia wspieranego – realizowanego na podstawie *przepisów o zatrudnieniu socjalnym* i w przypadku realizacji pracy użytecznej dla społeczeństwa (tzw. prace społecznie użyteczne).

⁵ W 2015 r. nastąpiła zmiana metody obliczania efektywności zatrudnieniowej dla podstawowych form aktywizacji zawodowej. Z tej przyczyny wskaźniki efektywności zatrudnieniowej nie są porównywalne z wartościami uzyskanymi przed 2015 r. **Zmiana**

Zmiana sposobu określenia **zakończenia aktywizacji** miała szczególne znaczenie w przypadku form przewidujących jednorazową wypłatę środków Funduszu Pracy przy jednoczesnym, stosunkowo długim, okresie trwania danej formy, tj. dla **dofinansowania działalności gospodarczej oraz refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy**. *Ocena efektów zatrudnieniowych następowała po upływie 3 miesięcy – po wypłacie środków, a więc w okresie obowiązkowego prowadzenia działalności gospodarczej lub utrzymania refundowanego stanowiska pracy*. To powodowało, że **przed 2015 r.** – efektywność zatrudnieniowa dla tych form wynosiła 100 proc., zaś efektywność kosztowa była równa przeciętnej kwocie dotacji czy refundacji, co nie oddawało rzeczywistych skutków interwencji państwa. Modyfikacja metody przyniosła pozytywny efekt w postaci zwiększenia wiarygodności danych, dotyczących liczby osób faktycznie zatrudnionych po odbyciu aktywizacji z Funduszu Pracy.

SKRÓTY W TEKŚCIE

- **BDL** – Bank Danych Lokalnych GUS w Warszawie,
- **CEIDG** – Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej,
- **EFS** – Europejski Fundusz Społeczny,
- **FA (Formy aktywizacji)** – podstawowe formy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, o których mowa w corocznej publikacji MRiPS na stronie internetowej (na podstawie delegacji zawartej w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy),
- **FP** – Fundusz Pracy,
- **GUS** – Główny Urząd Statystyczny,
- **KRS** – Krajowy Rejestr Sądowy,
- **MRPiPS** – Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
- **PUP** – Powiatowy Urząd Pracy,
- **UE** – Unia Europejska,
- **Ustawa** – ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z późn. zm.,
- **ZUS** – Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- **WP** – Województwo podkarpackie,
- **WEZ** – Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej,
- **WEK** – Wskaźnik efektywności kosztowej.

DEFINICJE POJĘĆ

metody dotyczyła przede wszystkim innej **definicji zakończenia udziału w aktywizacji i zatrudnieniu**. We wcześniejszych latach za datę zakończenia udziału w aktywizacji uznawano datę (w zależności od formy wsparcia) ukończenia uczestnictwa w danej formie wsparcia (szkolenia, staże) lub datę zakończenia finansowania ze środków Funduszu Pracy (m.in. roboty publiczne, prace interwencyjne, refundacja doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy). Począwszy od 2015 r. za datę zakończenia udziału w aktywizacji uznaje się **moment zakończenia okresu zobowiązaniowego**, wynikającego z przepisów ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. z 2025r. poz.620). W przypadku refundacji kosztów doposażenia stanowiska pracy – **okres zobowiązaniowy** na podstawie przepisów wyżej wymienionej ustawy – oznacza okres, w którym pracodawca jest obligowany do utrzymania miejsca pracy utworzonego lub doposażonego ze środków Funduszu Pracy [art. 157 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia].

7EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA [EZ] – WSKAŹNIK PONOWNEGO

ZATRUDNIENIA – jest to iloraz liczby osób bezrobotnych, które w 2025 r. po zakończeniu (lub przerwaniu udziału w określonej formie aktywizacji) – w okresie 3 miesięcy były zatrudnione przez co najmniej 30 dni (BZ 3M 30D) – do liczby osób, które w 2025 r. zakończyły udział w danej formie aktywizacji (B KA).

$$EZ (WPZ) = \frac{BZ\ 3M\ 30D}{B\ KA} * 100$$

Przez zatrudnienie, na potrzeby obliczenia wskaźników efektywności rozumie się:

- wykonywanie pracy na podstawie **stosunku pracy** [zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu Pracy], **stosunku służbowego** [art. 2, art. 68 – 76 KP] oraz **umowy o pracę nakładczą** [art. 303 KP],
- wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie **umów cywilnoprawnych**, w tym **umowy agencyjnej** [art. 758 i nast. KC], **umowy zlecenie** [art. 734 i nast. KC], **umowy o dzieło** [art. 627 KC], oraz pozostałych innych form pracy zarobkowej tj. pozostawaniu w okresie **członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej** [zgodnie z art. 155 § 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo Spółdzielcze], **spółdzielni kółek rolniczych** lub **spółdzielni usług rolniczych** [zgodnie z art. 181 i nast. w powiązaniu z art. 155 ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo Spółdzielcze],
- wykonywanie **działalności gospodarczej** na podstawie **wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS** [art.1,2 art. 368 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych] lub **CEIDG** ⁶ [art. 3, art. 4 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców].

EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA [EK] – KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA

– jest to iloraz w 2025 r. kwoty poniesionych wydatków (kasowo) na daną formę aktywizacji (PW K), przez

⁶Ustawa z dnia 6 III 2018 r. Prawo przedsiębiorców przewiduje wyjątek w zakresie tzw. działalności nieewidencjonowanej. Jeśli osoba nie posiada wpisu w rejestrze CEIDG i jej miesięczny przychód nie przekracza 75 proc. minimalnego wynagrodzenia, to wg art.5 u.1 Prawo przedsiębiorców nie uznaje się jej za przedsiębiorcę. Dzięki temu taka osoba może dorabiać do 50 proc. minimalnego wynagrodzenia brutto miesięcznie, aby nie stracić statusu osoby bezrobotnej. Wówczas bez rejestrowania firmy może zachować status w urzędzie pracy. Pierwszy limit określa ustawa Prawo przedsiębiorców, dodając warunek nieprowadzenia działalności gospodarczej wcześniej przez 5 lat [art.5 u.1], a drugi limit określa ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia – art. 2 pkt 42 lit. D. Jest to tzw. „bezpiecznik”. Osoby bezrobotne powinny zawiadomić PUP w terminie 7 dni o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub o złożeniu wniosku o wpis do CEIDG oraz o zaistnieniu innych okoliczności powodujących utratę prawa do zasiłku. [art.232 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia] oraz podobnie jak wszyscy obywatele mają obowiązek złożenia rocznego zeznania podatkowego do Urzędu Skarbowego [art. 45 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych], do konkretnie którego – to określa art. 45 ust.1 p.1b. ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych „Urzędem skarbowym, o którym mowa w ust. 1–1aa, jest urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy wg miejsca zamieszkania podatnika w dniu składania zeznania wykonuje swoje zadania, a gdy zamieszkanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ustalo przed złożeniem zeznania – urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy wg ostatniego miejsca zamieszkania na jej terytorium wykonuje swoje zadania, z zastrzeżeniem ust. 1c, a w przypadku przedsiębiorstwa w spadku, urząd skarbowy, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania podatkiem dochodowym wg miejsca zamieszkania na dzień otwarcia spadku zmarłego przedsiębiorcy wykonuje swoje zadania”.

liczbę osób bezrobotnych, które w 2025 r. po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji uzyskały – w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie na co najmniej 30 dni (BZ 3M 30D) ⁷.

$$EK (KPZ) = \frac{PW (K)}{BZ\ 3M\ 30D}$$

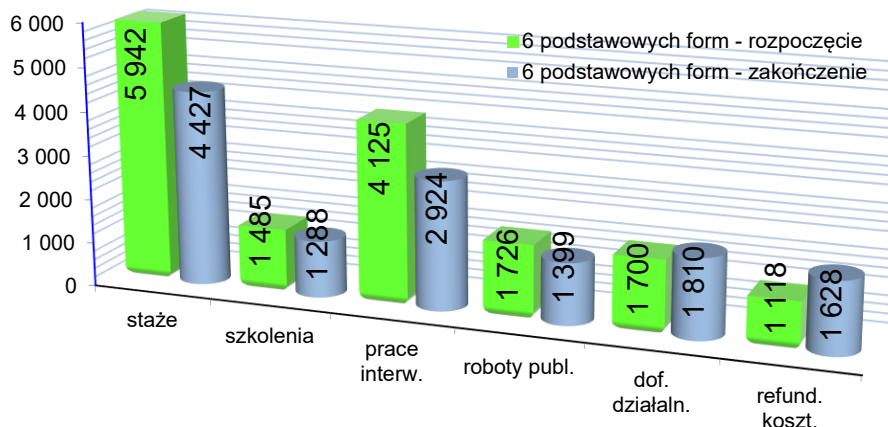
KOSZT UCZESTNICTWA W PROGRAMIE [KU.WP] – jest to iloraz w 2025 r. faktycznych wydatków poniesionych kasowo na daną formę aktywizacji (FWK), przez liczbę osób bezrobotnych, które w 2025 r. rozpoczęły udział w danej formie aktywizacji (BRA).

$$KUP = \frac{FW (K)}{B\ RA}$$

OSOBY BEZROBOTNE – UCZESTNICZĄCE W AKTYWIZACJI

W 2025 r. osoby bezrobotne, które **rozpoczęły** udział w 6 głównych formach aktywizacji z katalogu MRiPS stanowiły **16 096** osób. **Ukończyły** aktywizację w ramach 6 form – 13 476 osób (83,7 proc. ogółu rozpoczynających), a podjęło pracę 72,9 proc. ogółu osób rozpoczynających aktywizację w ramach 6 form. **Najbardziej licznymi formami aktywizacji** były, tak jak w poprzednich latach – staże i prace interwencyjne.

W1. LICZBA UCZESTNIKÓW ROZPOCZYNAJĄCYCH I KOŃCZĄCYCH AKTYWIZACJĘ W 2025 ROKU WG POSZCZEGÓLNYCH FORM

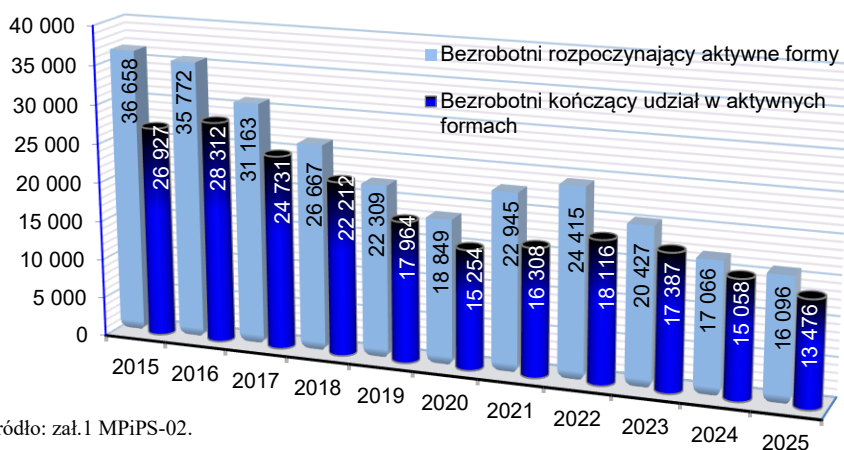
Zał.1 MPiPS-02, województwo podkarpackie.

W 2025 r. staże rozpoczęło **5 942** bezrobotnych (36,9 proc. ogółu osób bezrobotnych ujętych w podstawowych 6. formach aktywizacji), a następnie: prace interwencyjne **4 125** bezrobotnych (25,6 proc.), roboty publiczne podjęło **1 726** bezrobotnych (10,7 proc.), dofinansowanie działalności

⁷ ZUS U4 – funkcjonalność dostępna dla urzędów pracy, która ma na celu pobranie danych o okresach zatrudnienia na potrzeby badania efektywności zatrudnieniowej. PUP mają możliwość potwierdzenia faktu zatrudnienia osób objętych wsparciem – czyli wymaganych 30 dni – za pomocą usługi informatycznej ZUS U4. Potwierdzenie danych za pomocą tej funkcjonalności systemu jest jedynie pomocnicze w potwierdzaniu statusu osoby zatrudnionej po odbyciu aktywizacji zawodowej.

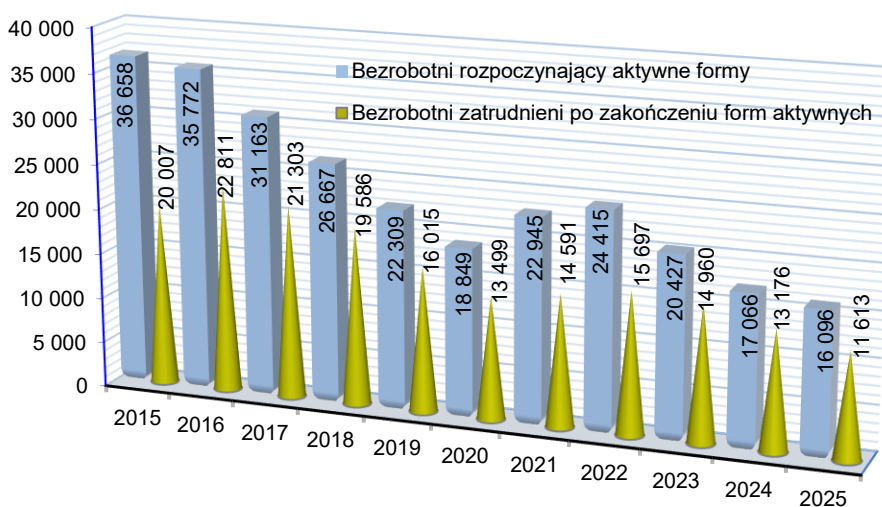
gospodarczej 1 700 bezrobotnych (10,6 proc.). Szkolenia rozpoczęło 1 485 osób bezrobotnych (9,2 proc.). W ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego aktywizację rozpoczęło 1 118 bezrobotnych (6,9 proc.). Poniżej zawarto ogólne liczby osób bezrobotnych, którzy odpowiednio – rozpoczęli i zakończyli udział w programach aktywizacji, a następnie uzyskali zatrudnienie po zakończeniu udziału w programach rynku pracy (11 lat, 2015 – 2025 r.).

W2. LICZBA BEZROBOTNYCH ROZPOCZYNAJĄCYCH I KOŃCZĄCYCH UDZIAŁ WG FORM AKTYWIZACJI

Źródło: zał.1 MPiPS-02.

W3. LICZBA BEZROBOTNYCH ROZPOCZYNAJĄCYCH AKTYWNE FORMY I PODEJMUJĄCYCH PRACĘ PO ZAKOŃCZENIU AKTYWNYCH FORM

Źródło: zał.1 MPiPS-02.

Wśród ogólnej liczby rozpoczynających udział w podstawowych formach aktywnych nastąpił spadek z 17,1 tys. osób w 2024 r. do 16,1 tys. osób w 2025 r.

Zróznicowanie wyników dotyczyło również liczby osób bezrobotnych, którzy zostali zatrudnieni po zakończeniu (lub przerwaniu z powodu podjęcia zatrudnienia) konkretnej formy aktywizacyjnej, również podczas porównania w szerszym zakresie lat (2015–2024).

Największą liczbę osób zatrudnionych z tego zakresu zawiera 2016 rok – z liczbą 22,8 tys. osób. W poprawie efektywności nie pomogła zmiana z 2021 r. zwiększająca o bony na zasiedlenie

katalog form aktywnych MRiPS. Zmiany wzrostu liczby bezrobotnych, zatrudnionych po zakończeniu aktywnych form, analizowanych jako udział procentowy w ogólnej liczbie bezrobotnych w PUP zostały zamieszczone w postaci udziałów, które zawiera poniższa tab.1.

TAB. 1 UDZIAŁ ZATRUDNIONYCH PO UKOŃCZENIU AKTYWNYCH FORM W STOSUNKU DO POZIOMU BEZROBOCIA REJESTROWANEGO W PUP

Lata	Bezrobotni zatrudnieni po zakończeniu aktywizacji / liczba form wg katalogu MRiPS	Ogólna liczba bezrobotnych 31 XII danego roku	Udział (w proc.)
2015	20 007 [6]	123 514	16,2
2016	22 811 [6]	107 567	21,2
2017	21 303 [6]	90 972	23,4
2018	19 586 [6]	82 933	23,6
2019	16 015 [6]	75 455	21,2
2020	13 499 [6]	87 326	15,4
2021	14 591 [7]	77 291	18,9
2022	15 697 [6]	69 046	22,7
2023	14 960 [6]	67 653	22,1
2024	13 176 [6]	67 336	19,6
2025	11 613 [6]	72 059	16,1

Zał.1 MPiPS-02.

Mniejsza różnica pomiędzy liczbą osób, które zakończyły udział w formach aktywizacji, a liczbą osób zatrudnionych po odbyciu tych form świadczy o wyższej efektywności, zarówno w poszczególnych formach ogółem, jak i wśród 6 [lub 7] aktywnych form włączonych do katalogu MRiPS w danym roku. Różnica zmniejszyła się do poziomu 1717 w 2021 roku, aby aktualnie wzrosnąć do 1 863 osób – w 2025 r.

TAB. 2 RÓŻNICA POMIĘDZY BEZROBOTNYMI KOŃCZĄCYMI UDZIAŁ W AKTYWNYCH FORMACH A ZATRUDNIONYMI PO ZAKOŃCZENIU AKTYWIZACJI

Lata	Bezrobotni kończący udział	Bezrobotni zatrudnieni po zakończeniu form aktywnych	Różnica liczbowa
2015	26 927	20 007	6 920
2016	28 312	22 811	5 501
2017	24 731	21 303	3 428
2018	22 212	19 586	2 626
2019	17 964	16 015	1 949
2020	15 254	13 499	1 755
2021	16 308	14 591	1 717
2022	18 116	15 697	2 419
2023	17 387	14 960	2 427
2024	15 058	13 176	1 882
2025	13 476	11 613	1 863

Zał.1 MPiPS-02.

Dane szczegółowe dotyczące liczby osób uczestniczących w podstawowych formach aktywizacji, z podziałem na poszczególne formy dla województwa podkarpackiego zawiera poniższe zestawienie (tab. 3).

TAB. 3. AKTYWNE FORMY W 2025 R. W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM

FORMY AKTYWIZACJI	OSOBY, KTÓRE ROZPOCZĘŁY	OSOBY, KTÓRE UKOŃCZYŁY	OSOBY, KTÓRE PODJĘŁY PRACĘ
-------------------	-------------------------	------------------------	----------------------------

ZAWODOWEJ	AKTYWIZACJĘ		AKTYWIZACJĘ		PO UKOŃCZENIU AKTYWIZACJI	
	2024	2025	2024	2025	2024	2024
SZKOLENIA	1 597	1 485	1 284	1 288	729	660
STAŻE	6 149	5 942	4 744	4 427	3 947	3 650
PRACE INTERWENCYJNE	4 229	4 125	3 080	2 924	2 874	2 727
ROBOTY PUBLICZNE	1 832	1 726	1 629	1 399	1 552	1 351
DOFINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	1 881	1 700	2 316	1 810	2 225	1 762
REFUNDACJA KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA MIEJSCA PRACY	1 378	1 118	2 005	1 628	1 849	1 463
BON NA ZASIEDLENIE	920	840	1 141	893	1 055	739
RAZEM 6 PODSTAWOWYCH FORM WG KATALOGU MRIPS	17 066	16 096	15 058	13 476	13 176	11 613
RAZEM 7 PODSTAWOWYCH FORM WG KATALOGU MRIPS	17 986	16 936	16 199	14 369	14 231	12 352

Załącznik 1 do MPiPS-02.

Średnio w PUP województwa podkarpackiego w 2025 r. zarejestrowanych było 68 930,42 osób (w 2024 r. – 66 410,17). PUP-y skierowały do aktywizacji w ramach 6. głównych form aktywnych 23,4 proc. średniego poziomu bezrobotnych (w 2024 r. w ramach 6 form – 25,7 proc.). W 2025 r. aktywizacja dotyczyła ogółem 16 936 bezrobotnych dla 7 form [w tym 16 096 osób dla 6. form z katalogu MRiPS]. (w 2024 r. 17 986 bezrobotnych dla 7 form [w tym 17 066 w ramach 6. form z katalogu MRiPS])⁸.

EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA I KOSZTOWA

Efektywność zatrudnieniowa – dotyczy pomiaru ile osób wśród kończących udział w aktywizacji zostało zatrudnionych na zdefiniowany okres.

Efektywność kosztowa – pokazuje ile wynosi koszt aktywizacji jednej osoby uczestniczącej w danym programie aktywizacyjnym lub ile wynosi koszt wielu form sumowanych np. do 6 form z katalogu MRiPS.

A) EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA

W porównaniu 2025 do 2024 r., efektywność zatrudnieniowa w 6 podstawowych formach aktywizacji spadła o 1,9 pkt. proc. tj. przyjęła wartość – 86,0 proc.

TAB. 4 EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA – WOJEWÓDZTWO PODKARPACKE
[KOSZTY W TYS. ZŁ. I WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI ZATRUDNIENIOWEJ]

FORMY AKTYWIZACJI	KOSZTY (W TYS. ZŁ.)		EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA**	
	2024	2025	2024	2024
SZKOLENIA	6 984,9	6 665,21	56,8	51,2
STAŻE	63 422,6	67 134,32	83,2	82,4
PRACE INTERWENCYJNE	29 841,2	33 670,71	93,3	93,3

⁸ Załącznik 1 MPiPS-02, BDL GUS.

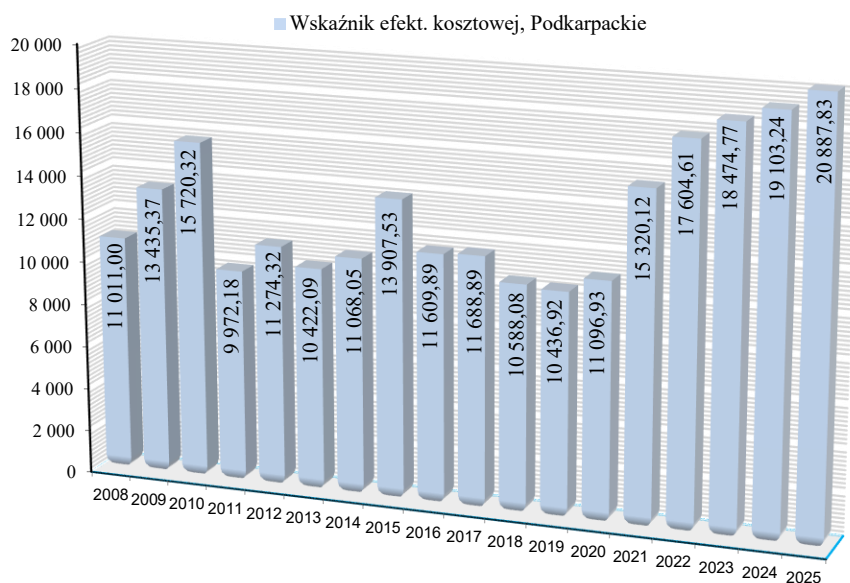
ROBOTY PUBLICZNE	29 865,3	29 865,37	95,3	96,6
DOFINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	67 173,1	60 856,50	96,1	97,3
REFUNDACJA KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA MIEJSCA PRACY	54 417,1	44 378,21	92,2	89,9
BON NA ZASIEDLENIE	10 365,4	9 519,67	92,5	82,8
RAZEM 6 FORM AKTYWNYCH	251 704,3	242 570,32	87,5	86,2
RAZEM 7 PODSTAWOWYCH FORM WG KATALOGU MRiPS	262 069,7	252 089,99	87,9	86,0

** Efektywność zatrudnieniowa. Osoby zatrudnione wśród kończących daną formę promocji zatrudnienia.

W okresie 2025 r. (por. do 2024 r.) efektywność zatrudnieniowa zmniejszyła się dla 5 aktywnych form [tab. 4]. Największy spadek odnotowano dla **bonów na zasiedlenie** (spadek o 10,50 pkt. proc.), **szkoleń** (spadek o 9,75 pkt. proc.), **refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy** (spadek o 2,55 pkt. proc.), **staży** (spadek o 0,90 pkt. proc.) i **prac interwencyjnych** (spadek o 0,05 pkt. proc.). W pozostałych formach odnotowano wzrosty, co dotyczyło **dofinansowania działalności gospodarczej** (wzrost o 1,36 pkt. proc.) i **robót publicznych** (wzrost o 1,33 pkt. proc.).

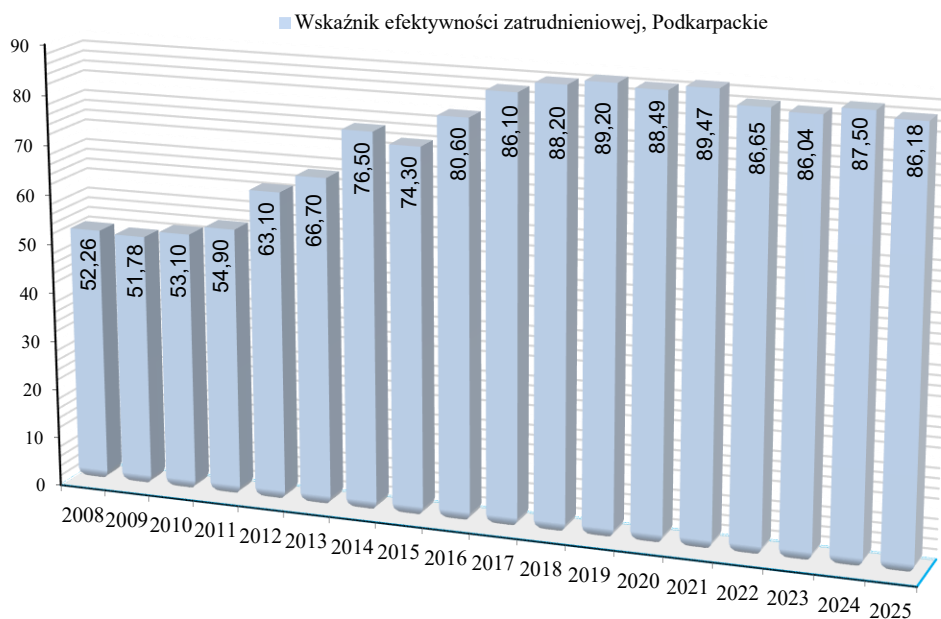
Na poniższych wykresach zaprezentowano dane w szerszej perspektywie czasowej. Nie należy porównywać analizowanych wartości od 2008 roku w sposób bezpośredni. Głównym powodem są różne definicje (wpływające na sam zakres form aktywnych) jak i zmiany, co do przyjętej metody obliczania wskaźników efektywności po 2014 r. **Bezpośrednio porównywalny okres należy do przedziału od 2015 roku – wzwyż.**

W4. WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI KOSZTOWEJ W 2024 ROKU [PORÓWNANIE 2008 – 2025]

Zał.1 MPiPS-02.

W5. WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI ZATRUDNIENIOWEJ W 2025 ROKU
W PORÓWNIANIU DO OKRESU 2008 – 2025

Załącznik MPiPS-02.

Spadki w stosunku do poprzedniego okresu odnotowano w 2009 r. (do 2008 r.) i w 2015 r. (do 2014 r.) oraz w 2020 r. (do 2019 r.). Kolejny spadek nastąpił w 2022 r. (do 2021 r., z 89,47 w 2021 r. do 86,65 w 2022 r.).

W analizowanym okresie nastąpiły również zmiany w katalogu podstawowych form aktywizacji zawodowej. W latach 2007–2009 katalog zawierał 8 aktywnych form, od 2010 do 2013 – 7 form. Od 2014 do 2020 roku zawierał 6 podstawowych form promocji zatrudnienia. W 2021 roku dodano nową formę – bon na zasiedlenie (7 form). Następnie w 2022 r. usunięto bon na zasiedlenie, co spowodowało powrót do wcześniejszych 6 form, który dotyczył również okresu 2022 – 2025 r., w których funkcjonowało już 6 tych samych form, co przed 2021 r.

W latach 2007 – 2009 zmiany dotyczyły wyłączenia od 2014 r. z katalogu podstawowych form aktywizacji zawodowej **prac społecznie użytecznych i odbywania przez bezrobotnego przygotowania zawodowego w miejscu pracy**. Wraz ze zmianą zakresu katalogu, zawarte były różne definicje efektywności w wydatkach przeznaczonych na poszczególne aktywne formy. Poniżej przedstawiono zestawienie wskaźników efektywności zatrudnieniowej poszczególnych 6 i 7 form aktywizacji osób bezrobotnych w latach 2015–2025.

TAB.5 EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA, WOJEWÓDZTWO PODKARPACKE [WSKAŹNIK EZ]

FORMY AKTYWIZACJI	EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA *											WZROST LUB SPADEK W PKT. PROC. 2015=100 PROC.
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	24	
SZKOLENIA	41,4	50,5	64,5	69,6	75,1	65,6	66,0	52,0	48,6	56,8	51,2	+ 23,73

STAŻE	78,2	81,9	84,5	85,2	85,2	82,1	85,9	85,1	83,2	83,2	82,4	+ 5,44
PRACE INTERWENCYJNE	88,1	86,3	90,5	93,2	93,6	94,1	94,5	93,4	93,8	93,3	93,3	+ 5,87
ROBOTY PUBLICZNE	79,1	85,9	91,7	94,2	94,5	92,0	95,3	94,2	95,8	95,3	96,6	+ 22,06
DOFINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	90,2	94,6	95,3	97	97,3	98,7	97,2	95,4	96,2	96,1	97,3	+7,90
REFUNDACJA KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA MIEJSCA PRACY	73,9	81,7	86,7	90,2	91,5	91,4	90,9	90,3	89,4	92,2	89,9	+21,67
BON NA ZASIEDLENIE	92,6	90,8	91,7	92,9	92,2	92,3	94,5	91,2	91,7	92,5	82,8	- 10,60
RAZEM 6 FORM AKTYWNYCH	74,3	80,6	86,1	88,2	89,2	88,5	89,2	86,6	86,0	87,5	86,2	+15,98
RAZEM 7 PODSTAWOWYCH FORM WG KATALOGU MRIPS	74,5	80,8	86,4	88,4	89,4	88,8	89,5	86,9	86,4	87,9	86,0	+ 15,41

* Efektywność zatrudnieniowa, w stosunku do osób, które podjęły pracę po ukończeniu aktywizacji.

B) EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA

W 2025 r. PUP województwa podkarpackiego wydatkowały 252 089,99 tys. zł. [dla 7 form] ze środków Funduszu Pracy na podstawowe formy aktywizacji zawodowej, które są realizowane w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

TAB. 6 EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA – WOJEWÓDZTWO PODKARPACKE
[KOSZTY W TYS. ZŁ I WSKAŹNIK EK]

FORMY AKTYWIZACJI	KOSZTY (W TYS. ZŁ)		EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA, WEK* (W ZŁ, ŚREDNI KOSZT NA 1 OSOBE)		WZROST LUB SPADEK EFEKTYWNOŚCI KOSZTOWEJ (W ZŁ, ŚREDNI NA 1 OSOBE)
	2024	2025	2024	2025	
SZKOLENIA	6 984,9	6 665,21	9 581,5	10 098,8	517,3
STAŻE	63 422,6	67 134,32	16 068,6	18 393,0	2 324,4
PRACE INTERWENCYJNE	29 841,2	33 670,71	10 383,2	12 347,2	1 964,0
ROBOTY PUBLICZNE	29 865,3	29 865,37	19 243,1	22 106,1	2 863,0
DOFINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ	67 173,1	60 856,50	30 190,2	34 538,3	4 348,2
REFUNDACJA KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA MIEJSCA PRACY	54 417,1	44 378,21	29 430,6	30 333,7	903,1
BON NA ZASIEDLENIE	10 365,4	9 519,67	9 825,0	12 881,8	3 056,8
RAZEM 6 FORM AKTYWNYCH	251 704,3	242 570,32	19 103,2	20 887,8	1 784,6
RAZEM 7 PODSTAWOWYCH FORM WG KATALOGU MRIPS	262 069,7	252 089,99	18 415,4	20 408,8	1 993,4

* WEK - Wskaźnik efektywności kosztowej. Efektywność kosztowa tj. koszt ponownego zatrudnienia. W stosunku do osób, które podjęły pracę po ukończeniu danej formy aktywizacji.

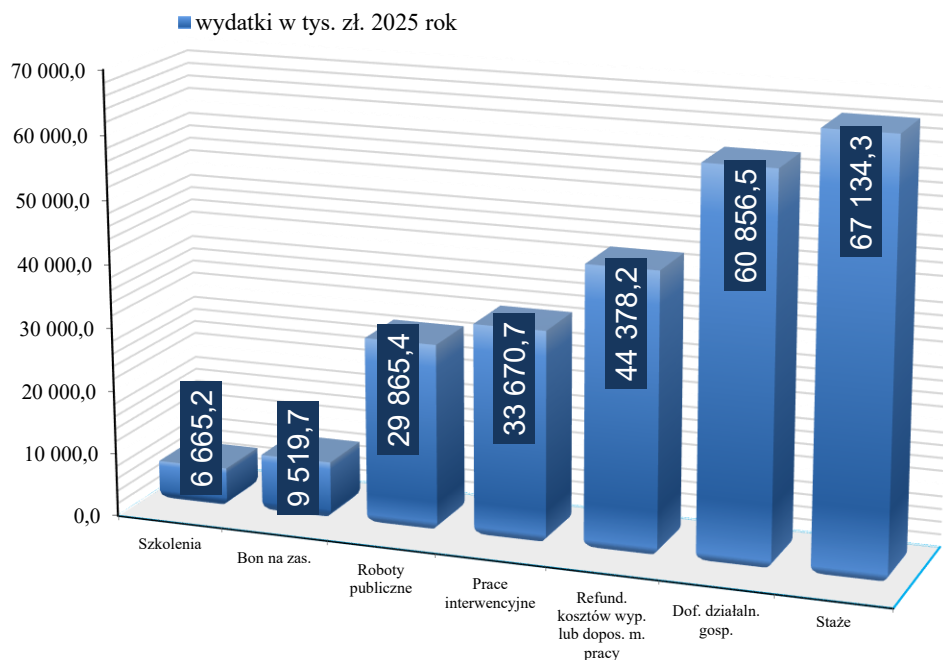
W porównaniu 2025 do 2024 r. odnotowano wzrost efektywności kosztowej dla wszystkich form aktywnych oraz w kategorii razem sześć i razem siedem wg katalogu MRiPS. Średnio wskaźnik efektywności kosztowej [WEK] wzrósł o 1 784,6 zł w przeliczeniu na 1 aktywizowaną osobę bezrobotną, która podjęła zatrudnienie – w przypadku 6 form i o 1 993,4 w przypadku 7 form. W zakresie wzrostu w formach aktywnych, **wzrosty efektywności kosztowej odnotowano w przypadku wszystkich analizowanych 7 [lub 6] form, w tym największy dotyczył:**

- dofinansowania działalności gospodarczej [dla osób bezrobotnych] – wzrost o 4 348,2 zł wydatkowanych średnio na 1 zatrudnioną osobę,
- bonu na zasiedlenie – wzrost 3 056,8 zł,
- robót publicznych – wzrost o 2 863,0 zł,
- staży – wzrost o 2 324,4 zł,
- prac interwencyjnych – wzrost o 1 964,0 zł,
- refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy – wzrost o 903,1 zł,
- szkoleń – spadek o 517,3 zł.

Zmiany WEK wynikają zarówno ze zmian w poziomie interwencji środków publicznych, jak i ze zmian ilości osób, które podjęły pracę po ukończeniu aktywizacji. Obie wartości liczbowe są elementami składowymi wskaźnika. Porównując 2025 r. z 2024 r. w przypadku staży, prac interwencyjnych i robót publicznych odnotowano wzrost środków adresowanych dla danej formy [koszty w tys. zł], przy jednoczesnym spadku osób, którzy podjęli zatrudnienie po ukończeniu danej formy aktywizacji [osoby podejmujące pracę]. Równocześnie zwiększył się koszt aktywizacji jednej osoby [wzrost WEK] dla wszystkich analizowanych form aktywnych, w tym również w ramach staży, prac interwencyjnych i robót publicznych.

Kwoty wydatkowane na aktywizację osób bezrobotnych i struktura procentowa tych wydatków oraz zmiany wskaźnika efektywności kosztowej zostały zaprezentowane na poniższych wykresach (wykresy: 6 i 7).

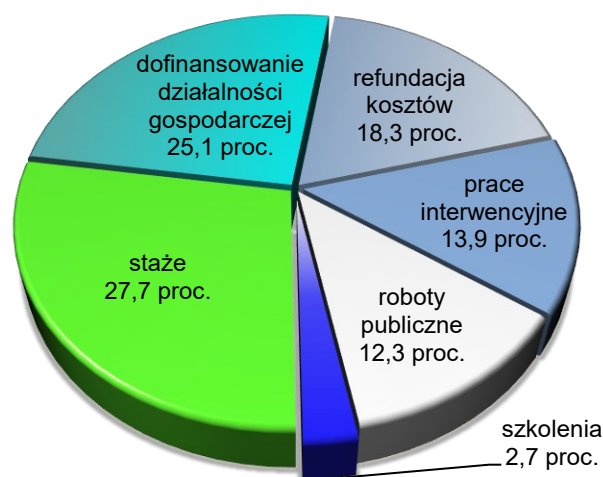
**W6 POZIOM ŚRODKÓW NA AKTYWNE FORMY W 2025 ROKU
W RAMACH 6. FORM AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ (W TYS. ZŁ)**

Załącznik do MPiPS-02

Najwyższe kwoty [nominalnie] wydatkowano w 2025 r. na staże (67 134 324,79 zł) dofinansowanie działalności gospodarczej – 60 856 502,31 zł, a następnie w celu refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy (44 378 208,39 zł). Wykres 7 [W7] prezentuje powyższe dane w postaci odsetek obliczone od kwot wydatkowanych z FP w 2025 r. [ogółem 242 570 322,66 zł na 6 form] wg poszczególnych rodzajów form aktywizacji zawodowej.

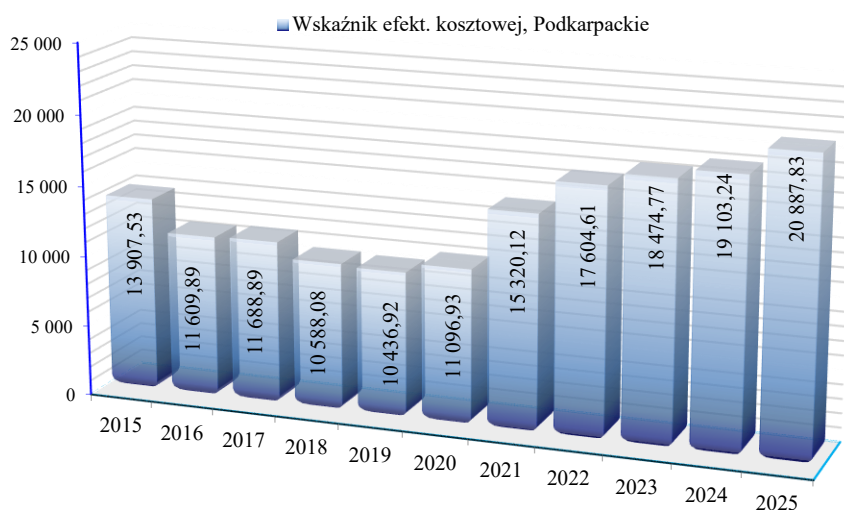
W7. ROZKŁAD WYDATKÓW W 2025 ROKU Z FUNDUSZU PRACY W ZAKRESIE SZĘŚCIU FORM AKTYWNYCH (W PROC.) *

* Łącznie wydatki na 6 katalogowych form promocji zatrudnienia, zał. 1 MPiPS-02.

Do trzech najbardziej kumulatywnych należały: **staże** (27,7 proc.), **dofinansowanie działalności gospodarczej** (25,1 proc.) i **refundacje kosztów utworzenia miejsca pracy** (18,3 proc.). Łącznie trzy powyżej wymienione formy aktywne to 71,1 proc. ogółu wydatków z FP na formy z katalogu MRiPS.

W8. WSKAŹNIK EFEKTYWNOŚCI KOSZTOWEJ W WOJEWÓDZTWIE PODKARPACKIM W ZŁ, OGÓŁEM DLA FORM AKT., W PRZEL. NA 1 AKTYWIZ. BEZROBOTNEGO *

* Przeliczony wg 6 form promocji zatrudnienia z katalogu MRiPS (6 form=100 proc.). Zał.1 do MPiPS-02.

TAB.7 WYDATKI NA POSZCZEGÓLNE FORMY AKTYWIZACJI W 2025 ROKU

Formy aktywizacji	Wydatki [tys. zł.]	średni koszt uczestnictwa 1 osoby [zł]	Efektywność Zatrudnieniowa [w proc.]	Efektywność kosztowa [zł]
Szkolenia	6 665,21	4 488,4	51,2	10 098,8
Staże	67 134,32	11 298,3	82,4	18 393,0
Prace interwencyjne	33 670,71	8 162,6	93,3	12 347,2
Roboty publiczne	29 865,37	17 303,2	96,6	22 106,1
Dofinansowanie działalności gospodarczej	60 856,50	35 797,9	97,3	34 538,3
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy	44 378,21	39 694,3	89,9	30 333,7
BON NA ZASIEDLENIE	9 519,67	11 332,9	82,8	12 881,8
RAZEM 6 FORM AKTYWNYCH	242 570,32	15 070,2	86,2	20 887,8
RAZEM 7 PODSTAWOWYCH FORM WG KATALOGU MRiPS	252 089,99	14 884,9	86,0	20 408,8

Zał. 1 MPiPS-02, efektywność kosztowa dla 6 form katalogu MRiPS.

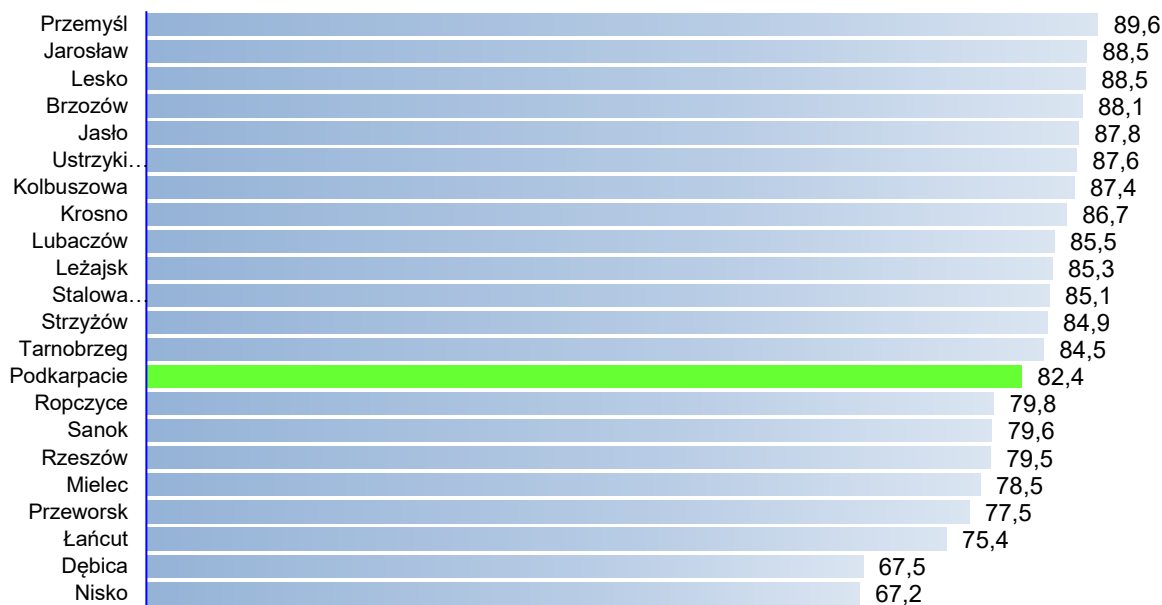
Najwyższą wartość wskaźnika efektywności kosztowej z katalogu 6 podstawowych form aktywizacji uzyskała **bezzwrotna dotacja na uruchomienie działalności gospodarczej** (34 538,3 zł) oraz **refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy** (30 333,7 zł). Oba działania razem wynoszą więcej niż np. średnia obliczona dla 6 form wskaźników z katalogu MRiPS [20 887,8 zł]. Wysoka wartość wskaźnika efektywności kosztowej w dwóch powyższych formach – spowodowana jest m.in. znacznym kosztem realizowanej interwencji i ograniczoną liczbą uczestników. Średni koszt uczestnictwa na 1 osobę wynosił dla **refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy** – 39 694,3 zł i **dofinansowania działalności gospodarczej** – 35 797,9 zł.

W 2025 r. (do 2024 r.) odnotowano wzrost o 3 21,3 zł **średnich kosztów uczestnictwa** w przeliczeniu na 1 osobę [w 6 formach aktywnych] tj. z 14 748,88 zł w 2024 r. do 15 070,22 zł w 2025 r. [dodatek statystyczny, arkusz „W”].

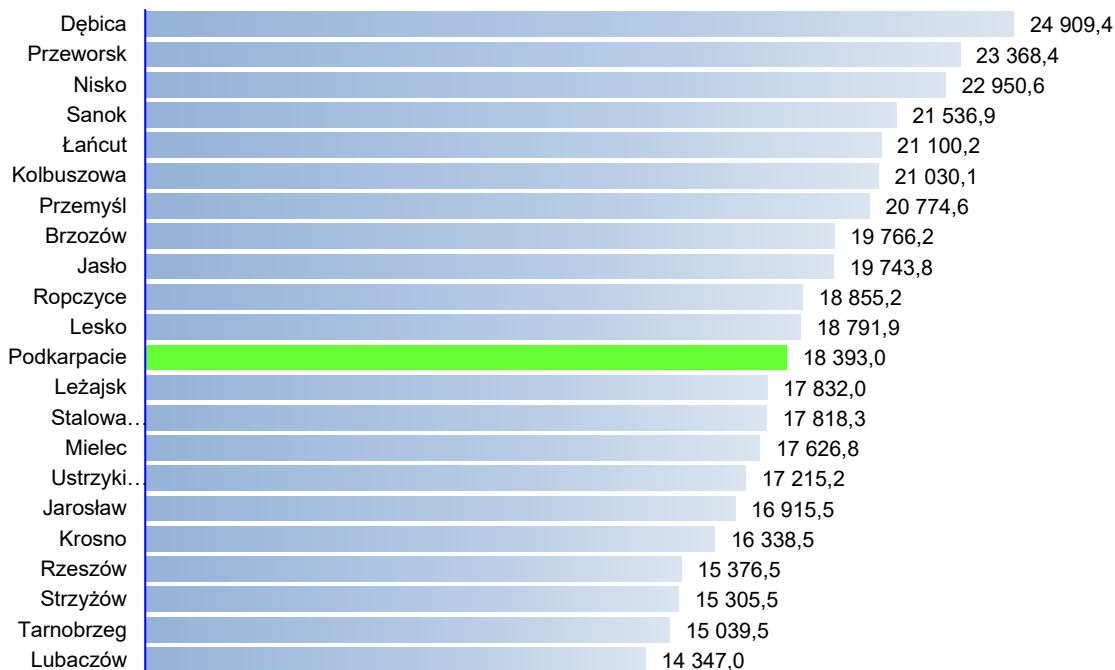
STAŻE

W 2025 r. staże pozostają jedną z najliczniejszych form aktywizacji. **ROZPOCZĘŁO** je 5 942 osoby. **UKOŃCZYŁO** 4 427 osób. **ZATRUDNIONO** po ukończeniu staży 3 650 osób. Na realizację staży PUP województwa podkarpackiego wydatkowały 67 134,32 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** w 2025 r. wyniosła 82,4 proc., a **KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA ([WEK], EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA)** po zakończeniu aktywizacji ukształtowała się na poziomie 18 393,0 zł. Średni **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej dla staży wyniósł – 11 298,3 zł.

W9. STAŻE – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 R

W10. STAŻE – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ.) WG TERENU DZIAŁANIA PUP, 2025 ROK

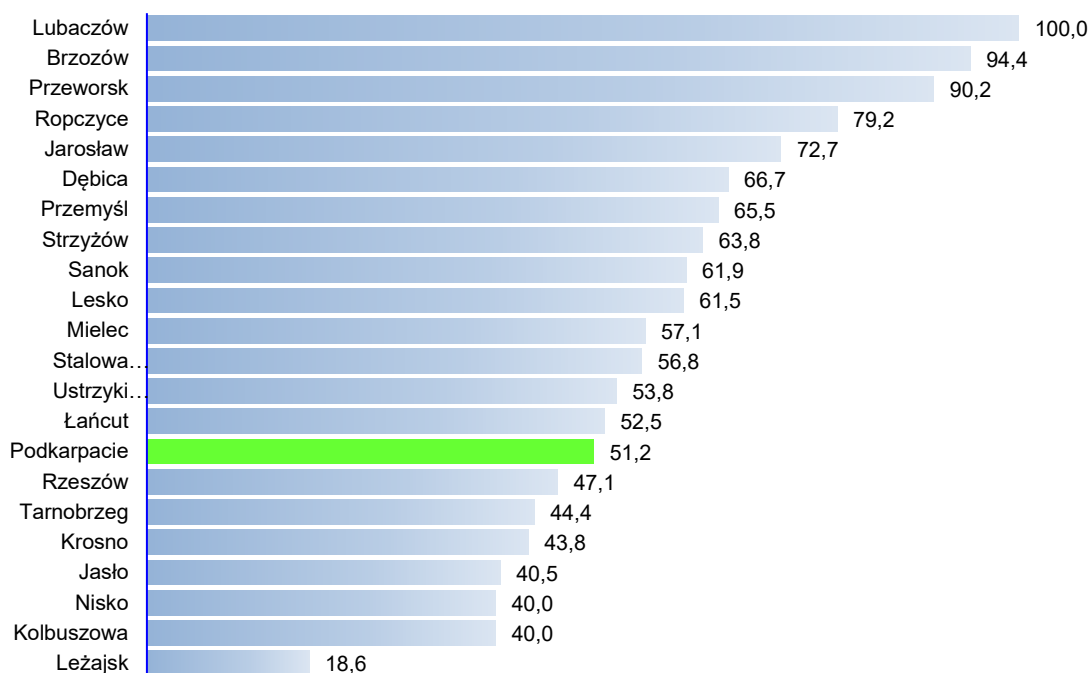

SZKOLENIA

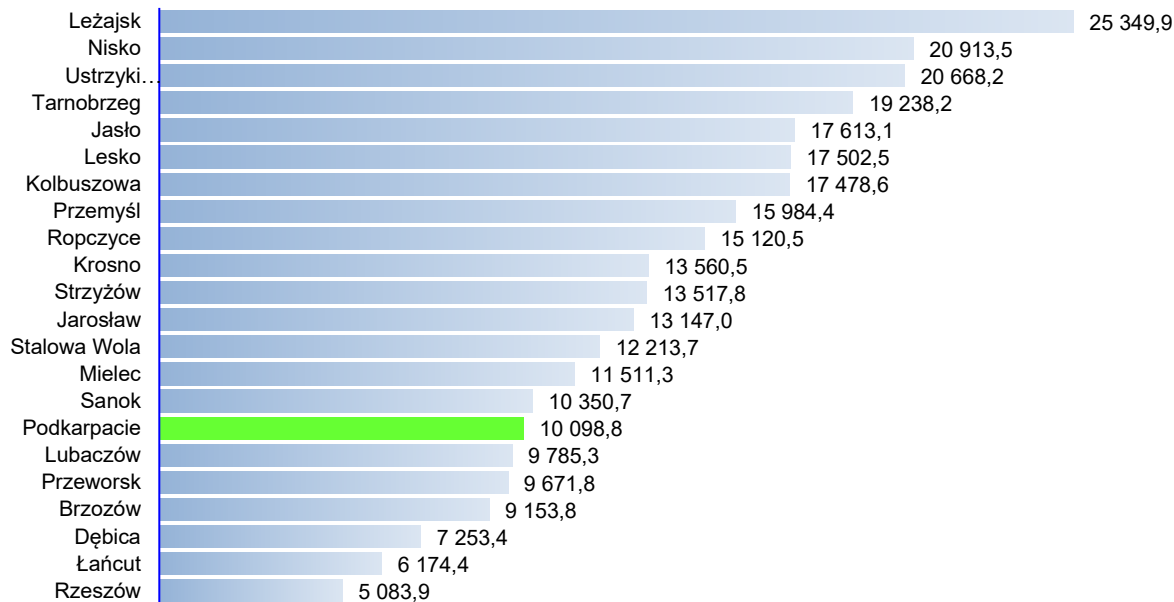
W 2025 r. w szkoleniach uczestniczyło 1 485 bezrobotnych, spośród których 1 288 **ZAKOŃCZYŁO** udział, a 660 **PODJĘŁO PRACĘ** po zakończeniu. Na szkolenia wydatkowano ogółem 6 665,21 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** średnio w województwie wyniosła 51,2 proc. **KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA ([WEK], EFEKTYWNOŚĆ**

KOSZTOWA) to 10 098,8 zł średnio na 1 bezrobotnego. **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej w szkoleniach wyniósł w województwie podkarpackim 4 488,4 zł.

W11. SZKOLENIA – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

W12. SZKOLENIA – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

PRACE INTERWENCYJNE

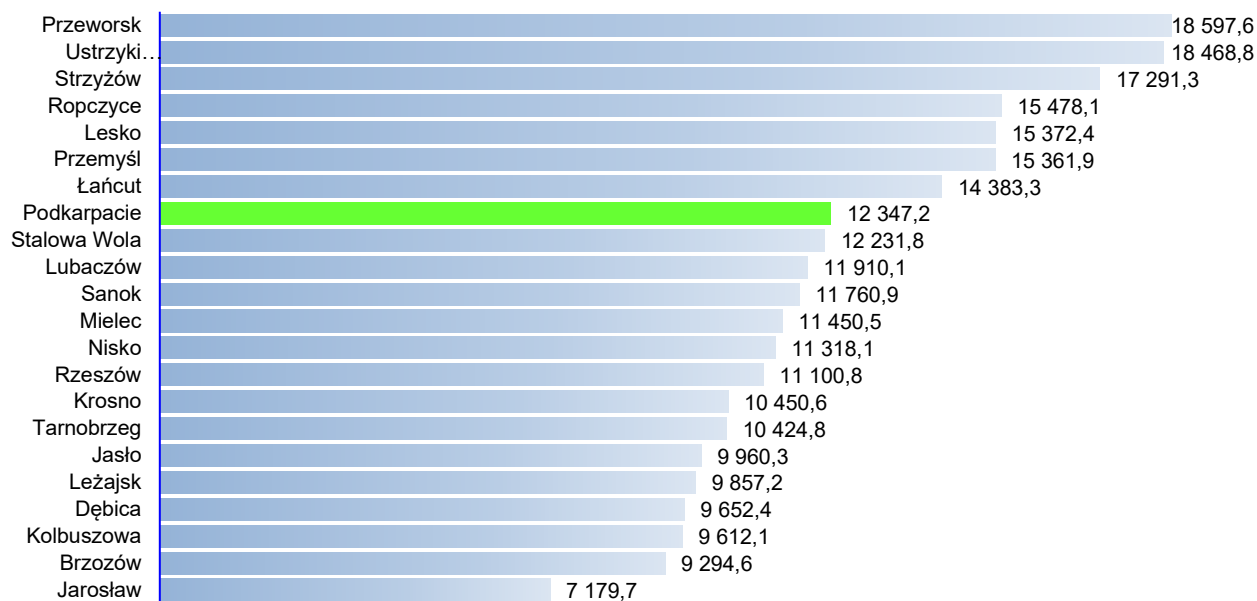
W 2025 r. pracami interwencyjnymi organizowanymi przez PUP **OBJĘTO** 4 125 osób, **UKOŃCZYŁO** 2 924 osób. **ZATRUDNIONO** po ukończeniu prac 2 727 bezrobotnych. Na realizację prac interwencyjnych powiatowe urzędy pracy województwa podkarpackiego wydatkowały

kwotę 33 670,71 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** wyniosła 93,3 proc., a **KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA (IWEK), EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA** po zakończeniu prac interwencyjnych był na poziomie 12 347,2 zł. **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej w pracach interwencyjnych wyniósł 8 162,6 zł.

W13. PRACE INTERWENCYJNE – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

W14. PRACE INTERWENCYJNE – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025

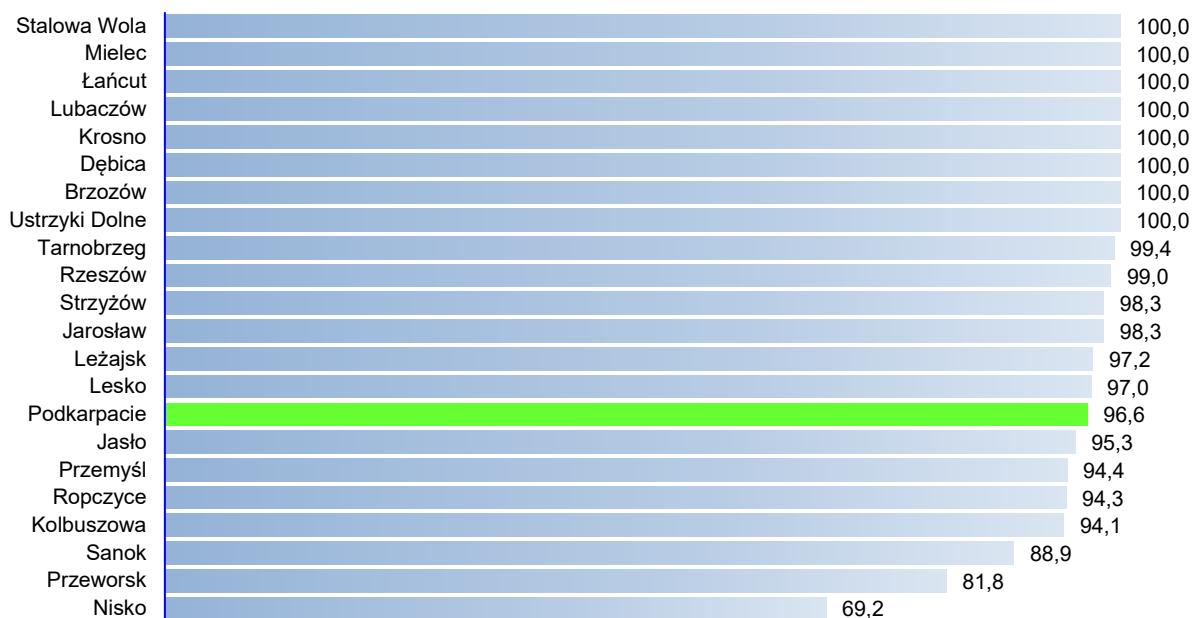

ROBOTY PUBLICZNE

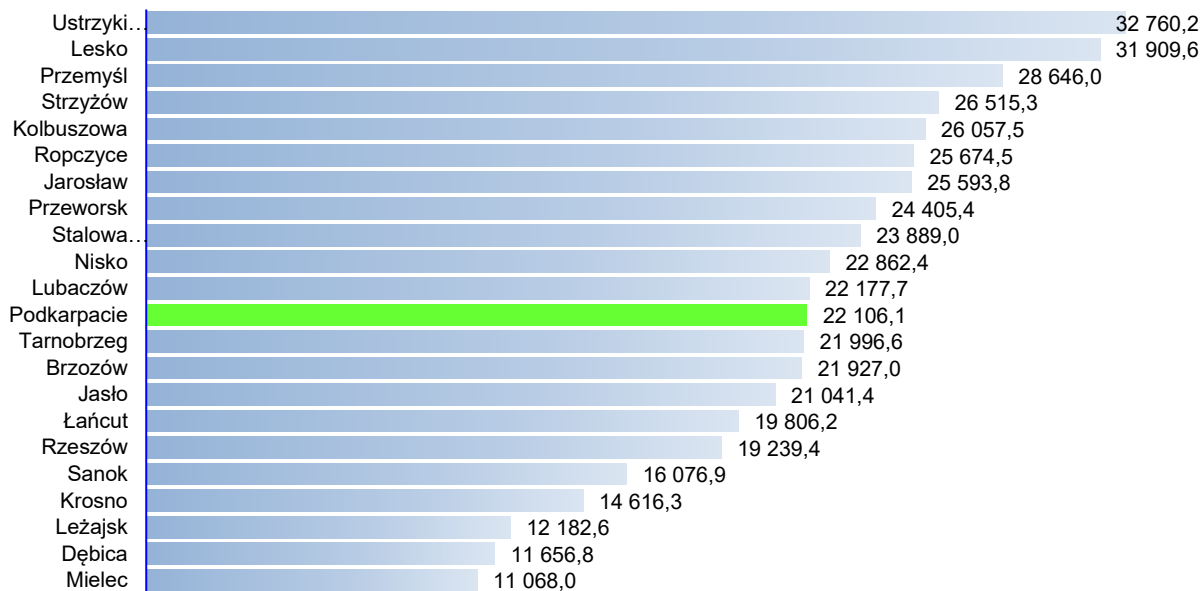
W 2025 r. roboty publiczne **ROZPOCZĘŁO** 1 726 osób. **UKOŃCZYŁO** 1 399 osób, **ZATRUDNIONO** po robotach publicznych 1 351 osób. Na realizację tej formy PUP wydatkowały 29 865,37 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** wyniosła 96,6 proc. **KOSZT**

PONOWNEGO ZATRUDNIENIA (WEK, EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA) po ukończeniu robót publicznych wynosił 22 106,1 zł. **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej wynosił 17 303,2 zł.

W15. ROBOTY PUBLICZNE – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

W16. ROBOTY PUBLICZNE – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

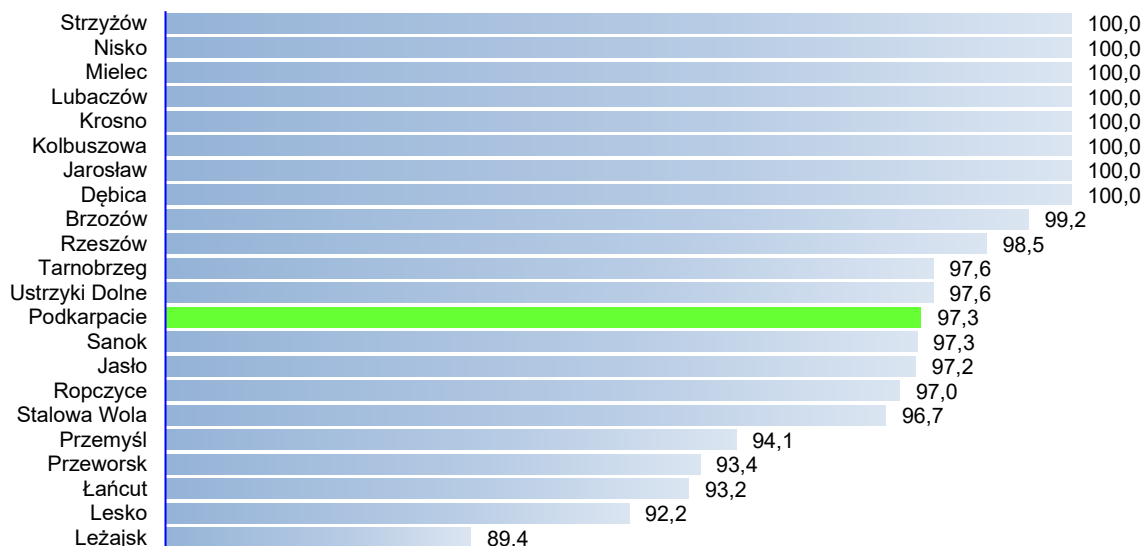

DOFINANSOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

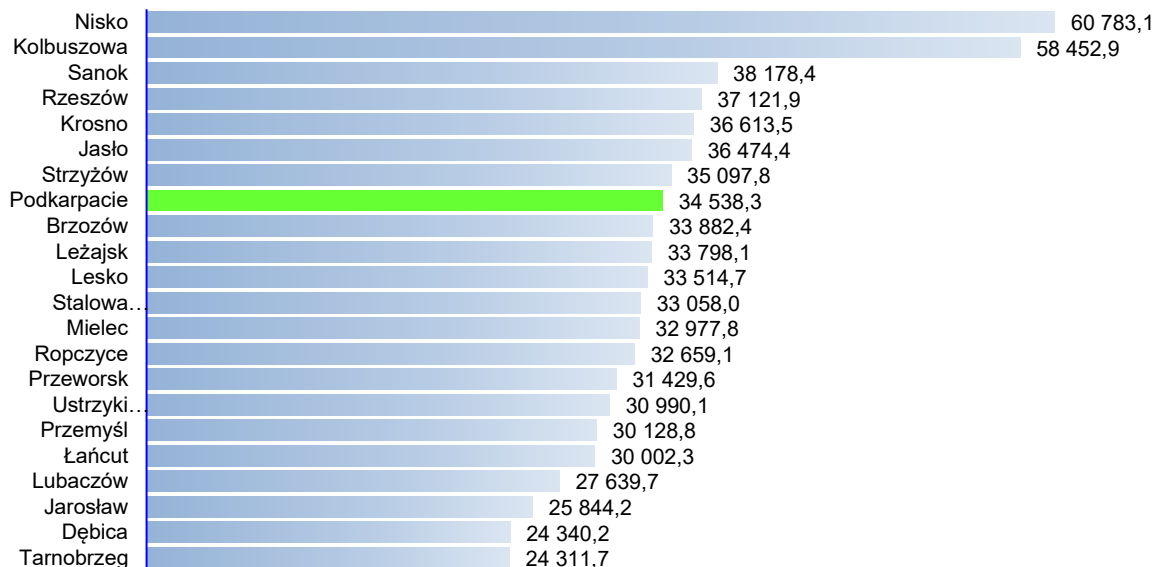
W 2025 r. PUP **PRZYZNAŁY** 1 700 bezrobotnym środki finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. **UKOŃCZYŁO** analizowaną formę 1 810 osoby, a **LICZBA ZATRUDNIONYCH** wyniosła 1 762 osoby. Na realizację tej formy PUP wydatkowały kwotę 60 856,50 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** omawianej formy wyniosła 97,3 proc.

KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA ([WEK], EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA) dla omawianej formy ukształtowała się na poziomie 34 538,3 zł. **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej wynosił 35 797,9 zł.

W17. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

W18. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

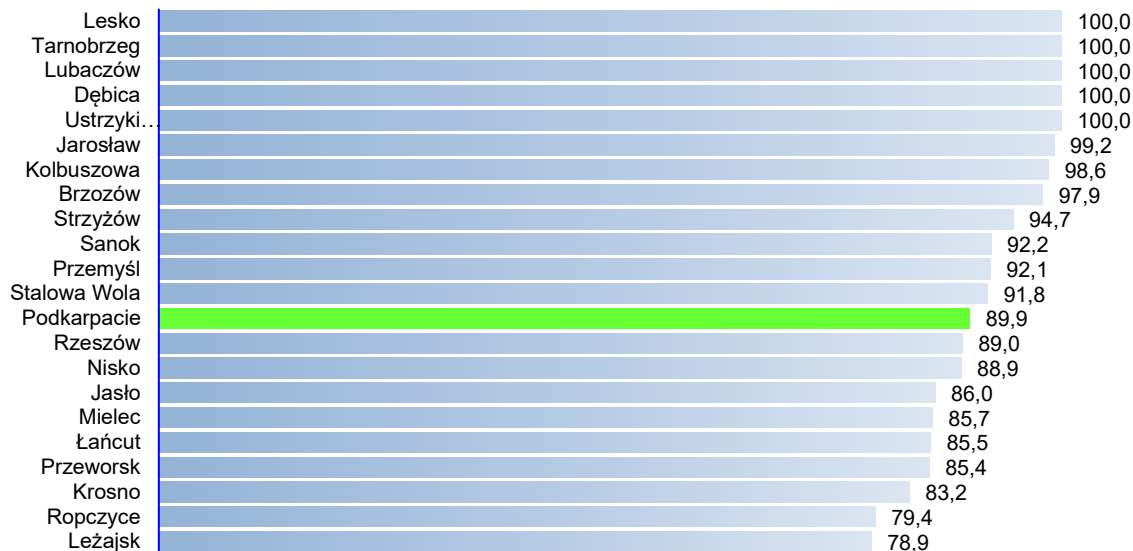

WYDATKI NA REFUNDACJĘ WYPOSAŻENIA I DOPOSAŻENIA MIEJSC PRACY

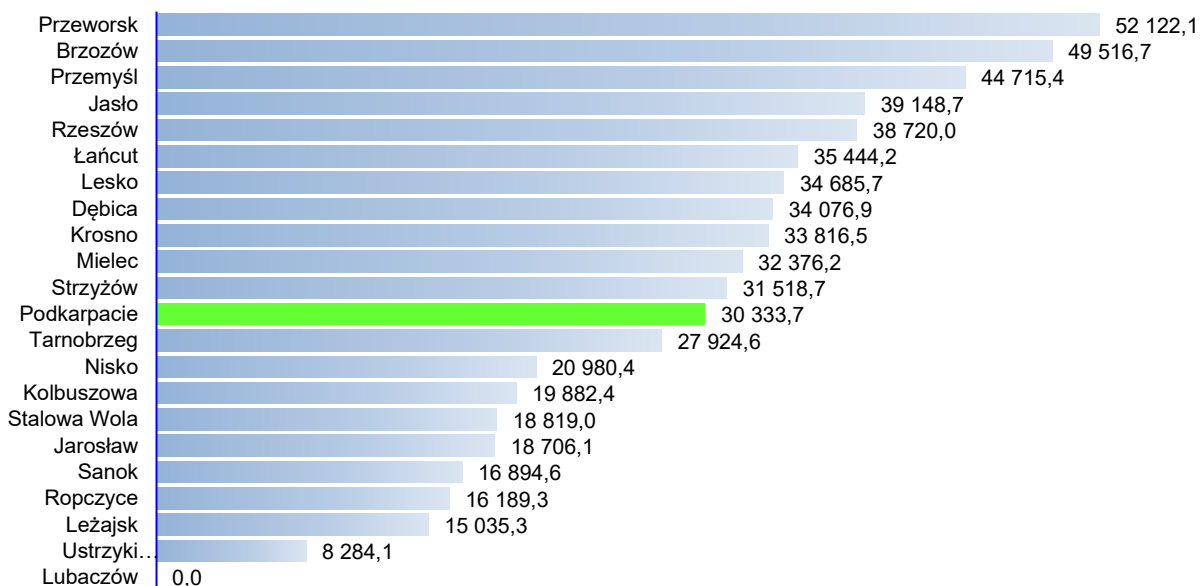
W 2025 r. PUP **SKIEROWAŁY** na dofinansowane miejsca pracy 1 118 bezrobotnych, dla których podmiot zatrudniający uzyskał bezzwrotną refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia utworzonego miejsca zatrudnienia. **UKOŃCZYŁO** analizowaną formę 1 628 osób. **LICZBA ZATRUDNIONYCH** (do 30 dni w okresie 3 miesięcy po zakończeniu obowiązkowego zatrudnienia) to 1 463 osób. W celu sfinansowania kosztów, PUP wydatkowały kwotę 44 378,21 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** omawianej formy wyniosła 89,9 proc. **KOSZT**

PONOWNEGO ZATRUDNIENIA (WEK, EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA) dla omawianej formy ukształtowała się na poziomie 30 333,7 zł. **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej wyniósł 39 694,3 zł.

W19. REFUNDACJA PRACODAWCY – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

W20. REFUNDACJA PRACODAWCY – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

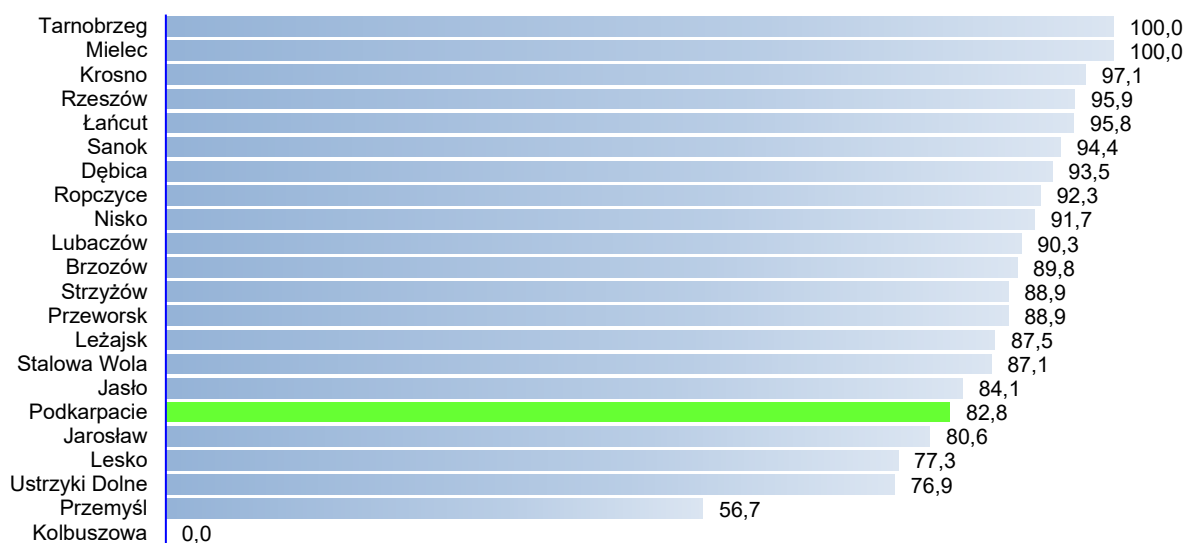

BON NA ZASIEDLENIE

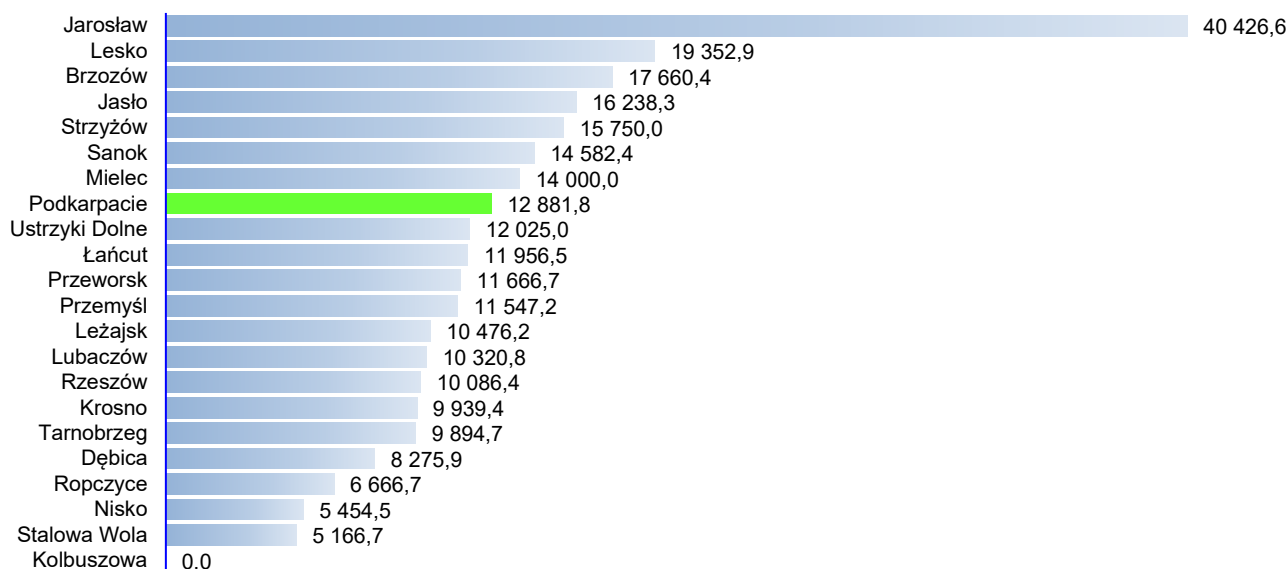
W 2025 r. PUP **WYDAŁY BON NA ZASIEDLENIE** z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem dotychczasowego zamieszkania (w odległość powyżej 80 km od dotychczasowego miejsca zamieszkania) dla 840 bezrobotnych, z których wykorzystano dotację 893 osób. **LICZBA OSÓB NADAL ZATRUDNIONYCH** (do 30

dni w okresie 3 miesięcy po zakończeniu obowiązkowego zatrudnienia) to 739 osób. W celu sfinansowania kosztów tej formy subsydiowania zatrudnienia, umożliwiającego podjęcie pracy w bardziej uprzemysłowionych ośrodkach w kraju, PUP wydatkowały 9 519,67 tys. zł. **EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA** omawianej formy wyniosła 82,8 proc. **KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA (WEK, EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA)** dla bonu na zasiedlenie ukształtowała się na poziomie 12 881,8 zł. **KOSZT UCZESTNICTWA** jednej osoby bezrobotnej w omawianej formie wyniósł 11 332,9 zł.

W21. BON NA ZASIEDLENIE – EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA (W PROC.) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

W22. BON NA ZASIEDLENIE – EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (W ZŁ) WG TERENU DZIAŁ. PUP, 2025 ROK

PODSUMOWANIE

Trwały rozwój pracodawców następuje zawsze jako efekt korzystnych warunków gospodarowania, co gwarantuje większe wpływy do budżetu państwa i brak zastoju zakupowego na rynku. Pomimo różnorodnych pomysłów zmiany sytuacji [niektóre gremia postulują rozszerzenie pracy dla AI i utworzenie tzw. systemu płacy gwarantowanej, co jednak na razie pozostaje w sferze eksperymentów społecznych o niewielkiej skali.]. Nie wiadomo jak zbudować system, który wytworzyłby odpowiedni poziom dochodu narodowego do podziału. Nadal jednym z istotnych działań pozostaje rozwój infrastruktury, powodujący wzrost różnorodnych inicjatyw gospodarczych. Znaczący jest również sam charakter działalności. Funkcjonowanie wielu podmiotów na jednym terenie, nawet w bliskiej odległości przestrzennej można zharmonizować zróżnicowaną ofertą. Bardzo cenne są podmioty mikro, które powstają dzięki prywatnym osobom fizycznym. Wpływają na wzrost jakości, urozmaicają lokalną ofertę handlową. W celu zmiany niekorzystnej struktury płatników CIT (przewaga ogólnoeuropejskich sieci handlowych ze znacznym udziałem kapitału zagranicznego) małe i w perspektywie średnie przedsiębiorstwa, mogą tworzyć w pewnym sensie równowagę dla dominacji korporacji i bardziej zróżnicować sytuację na krajowym rynku ⁹.

TAB 8. PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE W LATACH 1995 – 2024, POLSKA W TYS.

wyszczególnienie	1995	2015	2020	2024	Wzrost / spadek 1995=100 proc. [w proc.]
ogółem	3 461,1	2 705,6	2 898,2	2 885,7	-16,6
sektor publiczny	1 890,1	296,5	276,8	269,9	-85,7
<i>w tym</i>					
własność państwowa	1 724,6	bd	bd	bd	bd
własność skarbu państwa	969,1	bd	bd	bd	bd
przedsiębiorstwa państwowe	720,7	bd	bd	bd	bd
Jednostek samorządu terytorialnego	93,5	bd	bd	bd	bd
sektor prywatny ¹⁰	1 571,0	2 409,1	2 621,4	2 615,8	66,5
<i>w tym</i>					
własność prywatna krajowa	1 205,8	1 592,1	1 712,9	1 667,8	38,3
w tym spółdzielnie	203,8	46,1	39,2	33,5	-83,6
Własność zagraniczna	149,1	734,5	852,0	888,6	496,0

Rocznik statystyczny przemysłu wg lat, GUS.

⁹ Istotnym problemem pozostaje konkurencyjność tworzonych firm mikro w stosunku do kapitału zagranicznego. Nie zawsze wzrost zysku firm powoduje rozwój regionów, ponieważ niejednokrotnie jest transferowany za granicę RP bez obowiązku inwestowania w Polsce, ale za to obowiązkowo wliczany do krajowego i regionalnego PKB. Skoro zwolnienia podatkowe i inne udogodnienia dla inwestora nastąpiły z budżetu RP, również i zysk wypracowany przez pracowników w Polsce mógłby przyczynić się do rozwoju regionu. Brak koordynacji podczas eksploatacji zasobów ludzkich i naturalnych był przyczyną wzrostu kosztów społecznych tzw. „procesu transformacji” i degradacji rodzimej działalności. Podmiotom mikro pozostawała ograniczona swoboda produkcyjna i brak możliwości konkurencji np. przez jakość oferowanego towaru, niepowtarzalną ofertę, rzadki asortyment lub niską cenę, w powiązaniu z oferowaną jakością. Dopiero w końcu I dekady XXI w. po kryzysie bankowym lat 2008-2009 w USA i Europie Zachodniej firmy miały możliwość rozwoju np. przez inwestycje w tzw. niszach rynkowych. Istnieje również wiele luk inwestycyjnych do wykorzystania w przyszłości. Działalność gospodarcza, pomimo znacznej konkurencji, może okazać się jednym z filarów utrzymania w kraju wzrostu gospodarczego. Funkcjonowanie efektywnej gospodarki prowadzi do minimalizacji realnego bezrobocia. Rozwój społeczno – ekonomiczny zależy od kondycji firm. Wspieranie działalności gospodarczej może przynieść pozytywne efekty, zarówno w grupie bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły, jak i w grupie osób młodych, poszukujących zatrudnienia.

¹⁰ Dane w tabeli [sektor prywatny] grupuje własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu. „Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek, wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

Dobrym wskaźnikiem rozwoju gospodarki kapitalistycznej jest wzrost zamożności zwykłych mieszkańców danego regionu, znaczna ilość rozwijających się niewielkich firm, możliwe realizowanych we wszystkich dziedzinach działalności gospodarczej człowieka, co ogranicza uzależnienie danego kraju od importu lepszej lub gorszej jakości produktów¹¹.

Firmy realizujące produkcję komponentów, w większym lub mniejszym stopniu są powiązane z trendami zachodzącymi w gospodarce kraju zamawiającego. W przypadku załamania gospodarczego kraju zlecającego, tak ukształtowana struktura, która jest w pewnym sensie monokulturą eksportową, może być główną przyczyną wzrostu bezrobocia w regionie, gdzie gospodarka jest oparta tylko na jednej lub kilku dominujących firmach czy branżach. Jednak załamanie nie następuje z powodu realizacji przez firmy jeszcze innych zamówień dla zleceniodawców, którzy w danym okresie posiadają lepszą sytuację na rynku międzynarodowym od dotychczasowych podmiotów kooperujących.

Z inteligentnym zastosowaniem inżynierii społecznej można powiązać regionalną gospodarkę przez dotowanie tworzenia nowych, nie występujących rodzajów działalności gospodarczej. Taki efekt można osiągnąć również przez rozbudowany system doradztwa. Doradztwo na podstawie analizy mikrostruktury gospodarczej może wskazać prognozowane kierunki rozwoju, jakie są najkorzystniejsze z perspektywy rozwoju gospodarki w regionie oraz planowanego funkcjonowania w niej podmiotu dotowanego.

Rozwój pracodawcy określa drogę rozwoju zawodowego dla danego pracownika na dłużej. Również wśród osób będących w tzw. wieku produkcyjnym (w tym bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia). Wśród osób będących w tej właśnie części wieku produkcyjnego, która jest określana przez ekonomistów jako „wiek produkcyjny – niemobilny” (45-59[64]) – efektywność zawodowa jest bardziej zależna od umiejętności wykorzystania już nabytego doświadczenia, ewentualnej korekty przez przekwalifikowanie oraz od stanu zdrowia, warunkującego możliwość podjęcia pracy.

Prosumpcja również poszerza ofertę, powodując niezależność konsumenta od producenta. Zmienia oblicze rynku minimalizując biedę i wykluczenie ekonomiczne. W warunkach ulg dla prosumptów – każdy człowiek przez pracę staje się pełnoprawnym uczestnikiem działalności gospodarczej. Rozwój firm niezgodnych z dotychczasową tradycją gospodarczą regionu – nie musi być pojmowany dychotomicznie tj. od razu jako przeciwstawny i dlatego niepożądany. Zaprzeczenie celowości istnienia monokultury (lub oligarchii) przemysłowej, powoduje powstanie solidnych podstaw dla rozwoju społeczności lokalnych. Rozwój przedsiębiorczości w połączeniu z programami finansowanymi z różnorodnych funduszy, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego może

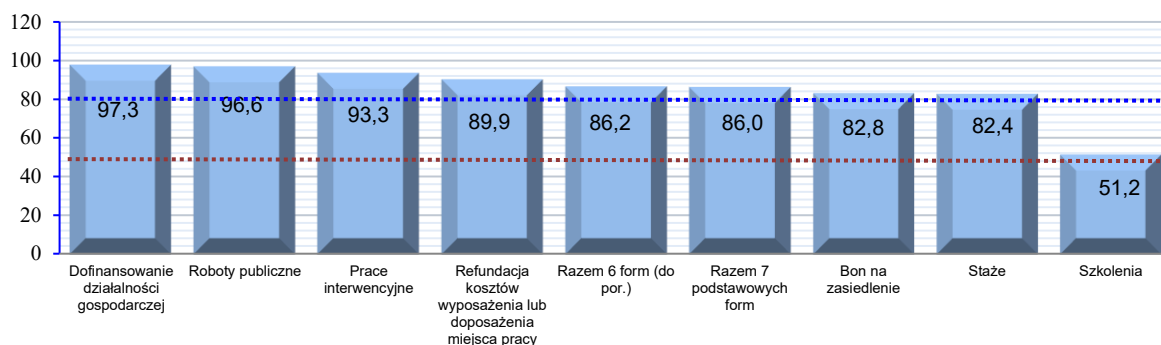
¹¹ Wyznacznikiem nie jest na pewno np. wzrost sprzedanych podmiotów krajowych. Najbardziej pożądanym rozwojem powinien następować najpierw w regionach. Prawidłową odpowiedzią na popyt zgłaszany przez rynek, to wzrost produkcji lub usług, a nie wzrost cen. Dopiero później ewolucja dobrego gospodarowania w kraju – prowadzi do uzyskania dodatniego bilansu w handlu zagranicznym (większego eksportu niż importu), ogółem lub wg poszczególnych działów PKD. Jednocześnie eksport nie może powodować deficytów na rynku wewnętrznym. Lokalne otoczenie biznesowe stanowi naturalny fundament wzrostu dla firm operujących na rodzimym rynku. Zamiast obawiać się bezpośredniej konkurencji, przedsiębiorstwa mogą budować swoją przewagę poprzez inteligentną zmianę profilu i precyzyjne wypełnianie nisz rynkowych. Kluczem do sukcesu staje się dziś nie tylko zaspokajanie obecnych potrzeb, ale aktywne kreowanie nowych trendów konsumenckich. Nadchodzi era renesansu wysokiej jakości (prosperity for high-quality). Podczas gdy zachodnioeuropejskie koncerny często oferują na rynkach Europy Środkowo-Wschodniej produkty o obniżonym standardzie (tzw. dual quality), polscy konsumenci stają się coraz bardziej świadomi i wymagający. Tworzy to unikalną szansę dla lokalnych producentów, by rzucić wyzwanie imitacjom i zdobyć rynek autentyczną jakością, której obecnie brakuje już wielu zagranicznym, nawet do tej pory bardzo szacownym markom.

minimalizować zjawisko emigracji zarobkowej i w dalszej perspektywie warunkować powroty z zagranicy, przy korzystnym klimacie inwestowania dla rodzimego, polonijnego kapitału. Może następować kreacja i wspieranie zjawiska „brain gain”¹².

Dodatek 1 Porównanie efektywności zatrudnieniowej

Efektywność zatrudnieniowa pokazuje ile bezrobotnych podjęło pracę po zakończeniu danej formy, w stosunku do liczby osób, które ją ukończyły.

EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA W 2025 R. (W PROC.)

¹² Słabą stroną pozostaje istniejący w dalszym ciągu podział województwa na regiony rolnicze i bardziej uprzemysłowione. Brak rozwoju przemysłu i innowacyjnych technologii w powiatach o przewadze funkcji turystycznej czy rolniczej tj. bieszczadzkiem, leskim, brzozowskim, przemyskim, jarosławskim, lubaczowskim, niżańskim i kolbuszowskim. Można pogodzić troskę o przyrodę i środowisko naturalne z rozwojem nowoczesnych gałęzi przemysłu high-tech. Dotyczy to produkcji elementów i podzespołów elektronicznych, czy nawet gotowych wyrobów (rynek krajowy, eksport), w powiatach o przewadze aktualnie już nawet niewykorzystanego potencjału rolnictwa. Przemysł wysokich technologii, „wioska elektroniczna”, robotyzacja czy możliwość produkcji trwałych elementów z nowoczesnych materiałów (np. grafen, kevlar) otworzyłyby nowe możliwości wzrostu lokalnego przemysłu. Nie zawsze technologie innowacyjne powodują wzrost zatrudnienia. Dlatego też tylko przemyślny rozwój, stosowanie nowoczesnych technologii procesowych i produktów w połączeniu z inżynierią społeczną mogą doprowadzić do pozytywnych zjawisk na rynku pracy. Możliwości rozwoju firm są mocno uzależnione od kapitału i dostępności młodych, wykształconych kadr inżynierskich. W regionie nie brak wyższych uczelni kształcących wykwalifikowane kadry menedżerskie, na najwyższym, światowym poziomie. Funkcjonuje Politechnika Rzeszowska i Uniwersytet Rzeszowski (z wydziałami medycznymi, biotechnologicznym i inżynierii przemysłowej w zakresie nanotechnologii). Stąd już niedaleko do utworzenia produkcji high – tech, tak poszukiwanej przez odbiorców, którzy cenią niezależność energetyczną powiatów i gospodarstw domowych.

Pewne infrastrukturalne trudności zwiększa słaba dostępność internetu światłowodowego, trwałego, niezawodnego w aplikacjach łatwo dostępnych i tanich łączy podziemnych (o odpowiednich parametrach technicznych) należących do mieszkańców danej gminy. W przyszłości deficyt ten może powodować brak ograniczenia dla nieuzasadnionego wzrostu kosztów i dyktatu sprywatyzowanych firm, powstałych z własności społecznej tj. z dotacji osób prywatnych, finansujących w 100 proc. inwestycje telekomunikacyjne, które z reguły (w początku lat 90.) nie były finansowane z kapitału właściciela firmy.

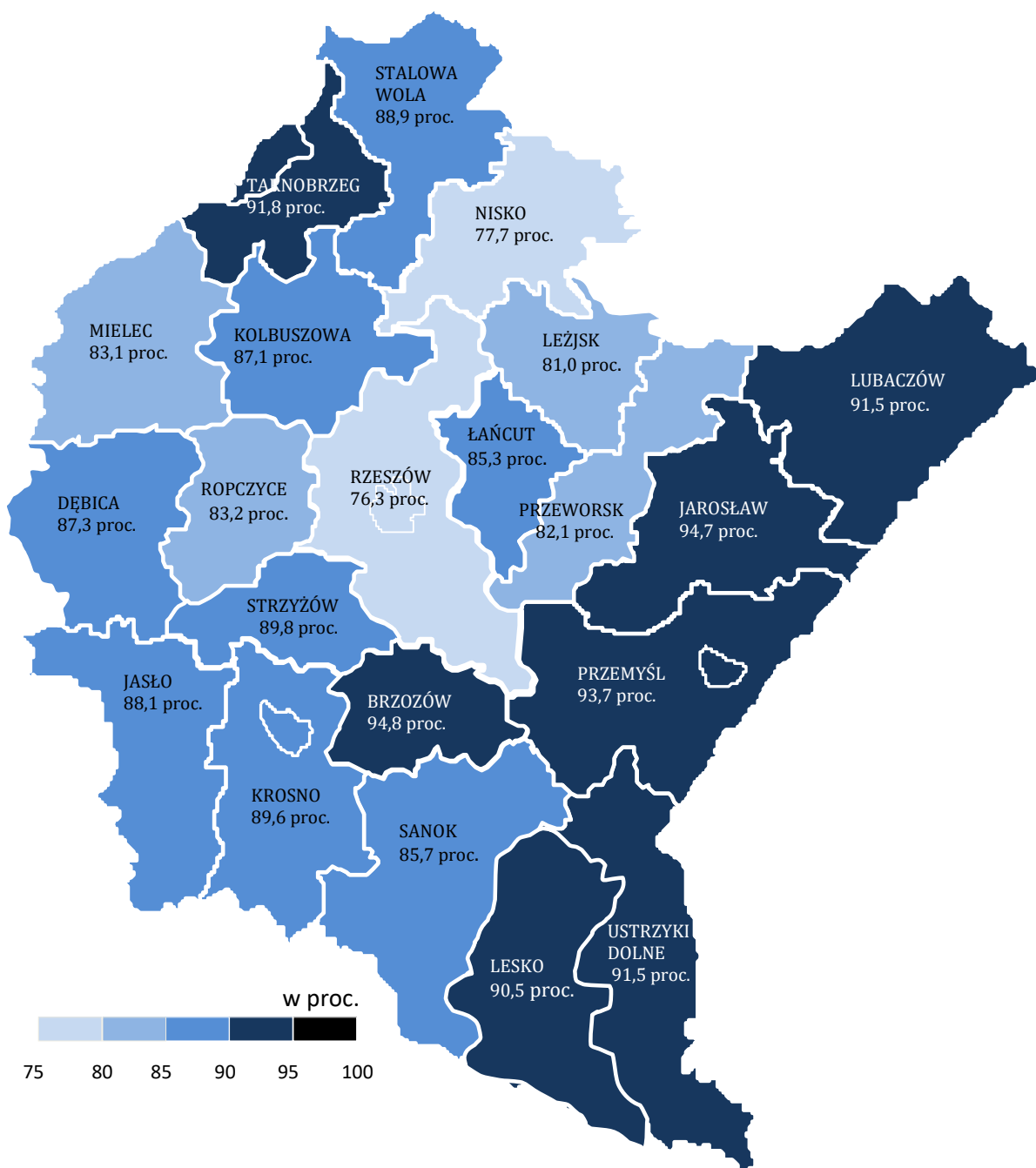
Deficyt na rynku można odnotować we wszystkich nowoczesnych technologiach, np. w dostępności komunikacji kwantowej za pośrednictwem łączy satelitarnych w połączeniu z naziemną technologią światłowodową. Znacznie zwiększona zostałaby przepustowość sieci, szybkość transferu i bezpieczeństwo informacji. Do innych słabych stron można zaliczyć również brak taniego, szybkiego połączenia komunikacyjnego ze stolicą województwa – Rzeszowem dla małych i średnich miast województwa podkarpackiego i gmin. Komunikacja samochodowa staje się koniecznością, co powoduje wzrost emisji CO₂ do atmosfery. Nastąpił deficyt współuczestnictwa w systemie RTM komunikacji miasta Rzeszowa z przewoźnikami o zróżnicowanej formie własności, łącząc stolicę województwa podkarpackiego z prowincją dalszą i bliższą – w jednym tanim bilecie. Osoby młode nie emigrowałyby z powiatów rolniczych za granicę, do czego przyczyniają się również trudności z dojazdem do pracy w centrum regionu. Województwo podkarpackie nie może pozostawać tylko miejscem na mapie atrakcji turystycznych, słabo skomunikowane z Polską centralną i północną.

Z ekspansją istniejących firm wiąże się powstanie nowych inwestycji. Wobec tego możliwości zapisane w normach prawnych powinny wpływać na lepszą kondycję pracowników i firm, powstawanie nowych podmiotów np. w sektorze high-tech. Proces ten następuje. W zróżnicowanych dziedzinach produkcji może przeciwdziałać w przyszłości negatywnym oddziaływaniom, wzmacniając gospodarkę regionu.

Wszystkie działania mają za cel poprawę sytuacji w zakresie wzrostu coraz lepiej wykształconych pracowników i zwiększenia stanu zatrudnienia. Skoro środki zostają zaangażowane – powinny efektywnie wpływać na rozwój gospodarki i minimalizować bezrobocie. W zapisach ustawowych został określony zakres adresatów subsydiów dostępnych przez PUP. Adresatami mogą być osoby bezrobotne lub poszukujące zatrudnienia. W specyficznych sytuacjach, np. w ramach programów specjalnych lub projektów unijnych, krąg osób uprawnionych do wsparcia może być poszerzony np. o osoby biernie zawodowo. W przypadku programów UE zasady uczestnictwa są ogłaszane przez instytucję realizatora danego projektu na podstawie przepisów UE implementowanych do przepisów krajowych.

Wszystkie formy z katalogu MRiPS były związane z efektywnością powyżej 50,0 proc. Najslabiej wypadły szkolenia (51,2 proc.). Efektywność zatrudnieniowa analizowanych pozostałych form jest w niewielkim stopniu zróżnicowana i kształtuje się na poziomie powyżej 80 proc. Efektywność zatrudnieniowa – nie jest powiązana z oddaleniem poszczególnych powiatów Podkarpacia od centrum regionu, co pokazuje mapa 1). W kontekście danych krajowych, również od centrów gospodarczego rozwoju kraju, które kumulują inwestycje.

Mapa 1. Efektywność zatrudnieniowa wg terenu działania PUP w 2025 roku (w proc.)

Z przestrzennego rozkładu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w powiatach nie wynika podział województwa na część z przewagą turystyki i rolnictwa (tereny południowo-wschodnie) i część związaną z przemysłem (tereny północno-zachodnie i centralne). Najwyższą efektywność zatrudnieniową w 2025 r. (dla 6 form aktywnych ogółem) odnotowano w powiecie brzozowskim – 94,8 proc. Najniższą odnotowano w powiecie rzeszowskim i mpp. Rzeszowie (76,3) – (tab. 9).

Dodatek 2 Porównanie efektywności kosztowej

Efektywność w kosztach (średnia) – jest wypadkową dla kosztów poszczególnych aktywnych form. Koszt każdej z tych form jest związany ze specyfiką realizacji danej formy i koniecznością zastosowania określonych działań, a nie z trwałym efektem zatrudnieniowym.

Z reguły dla osób bezrobotnych nie można stosować danej formy aktywizacji tylko dlatego, że jest ona związana z niskim kosztem realizacji. Nie zawsze niski koszt przekłada się na wysoką ogólną efektywność i utrudnione jest uzyskanie pozytywnego efektu, w postaci jak najbardziej trwałego zatrudnienia.

Brak znacznych zmian i wzrost wydajności pracy jest przyczyną stabilizacji, lepszej sytuacji ekonomicznej firm oraz sytuacji życiowej i zawodowej pracowników. Wdrażanie dodatkowych działań może przynieść pozytywne rezultaty. Niekiedy efekty są odłożone w czasie lub trudne do empirycznego uchwycenia. Istotnym miernikiem rozwoju rynku pracy jest trwały wzrost zatrudnienia. Przyczynia się do tego przeciwdziałanie monokulturom, które stanowią niekorzystną strukturę gospodarowania w warunkach trwałego lub czasowego załamania gospodarczego.

TAB. 9 EFEKTYWNOŚĆ ZATRUDNIENIOWA I KOSZTOWA W 2025 ROKU

Teren działania PUP	Efektywność zatrudnieniowa (w proc.)	Lokata*	Efektywność kosztowa (w zł, średni koszt na 1 osobę)	Lokata*
woj. podkarpackie	86,2	---	20 887,8	---
Ustrzyki Dolne	91,5	6	20 943,1	11
Brzozów	94,8	1	22 725,5	17
Dębica	87,3	12	18 513,5	4
Jarosław	94,7	2	19 018,5	7
Jasło	88,1	11	24 836,4	20
Kolbuszowa	87,1	13	22 007,5	15
Krosno	89,6	9	22 002,5	14
Lesko	90,5	7	25 216,5	21
Leżajsk	81,0	19	17 147,4	2
Lubaczów	91,5	5	14 231,1	1
Łańcut	85,3	15	21 263,5	12
Mielec	83,1	17	18 822,9	5
Nisko	77,7	20	21 723,3	13
Przemysł	93,7	3	24 060,1	19
Przeworsk	82,1	18	23 803,6	18
Ropczyce	83,2	16	20 264,9	9
Rzeszów	76,3	21	22 302,1	16
Sanok	85,7	14	20 105,5	8
Stalowa Wola	88,9	10	18 856,8	6
Strzyżów	89,8	8	20 779,0	10
Tarnobrzeg	91,8	4	18 030,3	3

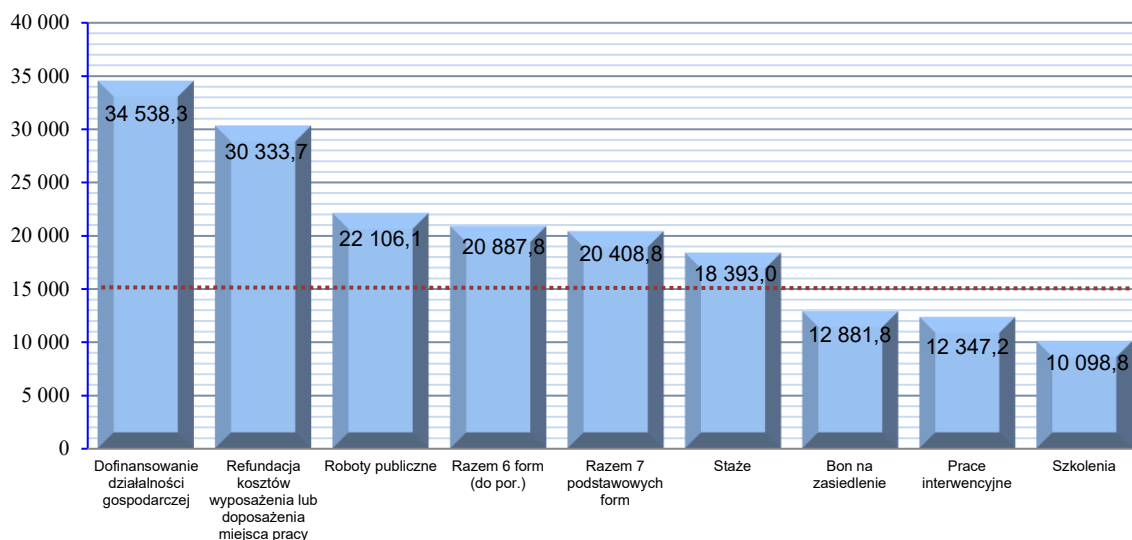
* **Efektywność zatrudnieniowa** – im wyższa wartość nominalna tym lepiej. „1” (w kolumnie lokata) jest związana z najwyższą wartością nominalną, wyrażoną w postaci odsetek. tj. oznacza najlepszą sytuację.

Efektywność kosztowa – im niższa wartość wyrażona w złotych tym lepiej. „1” (w kolumnie lokata) jest związana z najniższą wartością tj. oznacza najlepszą sytuację.

Efektywność kosztowa nie współgra w przeważającej większości powiatów z zatrudnieniową np. dla PUP w Brzozowie efektywność zatrudnieniowa była na 1. miejscu, a efektywność kosztowa na 17., PUP w Lesku (7–21). Może też być odwrotna sytuacja np. PUP w Rzeszów (21–16).

Z definicji powyższe dwa wskaźniki efektywności nie wykazują zależności względem siebie, zarówno wprost proporcjonalnej – rosnącej lub malejącej [oba wzrastają lub maleją, $A, B=1-21$ lub $A, B=21-1$] jak i odwrotnie proporcjonalnej tj. przeciwstawnej [jeden rośnie, drugi maleje – w odp. regularności $A=1-21$ oraz $B=21-1$].

EFEKTYWNOŚĆ KOSZTOWA (KOSZT PONOWNEGO ZATRUDNIENIA) W 2025 ROKU *

* Wyrażona w złotych, oznacza średni koszt na 1 osobę aktywizowaną.

Dodatek 3 Porównanie efektywności kosztowej i zatrudnieniowej dla 2025 i 2024 roku

TAB. 10 EFEKTYWNOŚĆ DLA 6, 7 AKTYWNYCH FORM PROM ZATRUDNIENIA 2025 ROK WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Formy aktywizacji	Wydatki [w tys. zł]	Koszt uczestnictwa [w zł]	Efektywność kosztowa [w zł]	Efektywność Zatrudnieniowa [w proc.]
Szkolenia	6 665,21	4 488,4	10 098,8	51,2
Staże	67 134,32	11 298,3	18 393,0	82,4
Prace interwencyjne	33 670,71	8 162,6	12 347,2	93,3
Roboty publiczne	29 865,37	17 303,2	22 106,1	96,6
Dofinansowanie działalności gospodarczej	60 856,50	35 797,9	34 538,3	97,3
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia m. pracy	44 378,21	39 694,3	30 333,7	89,9
Bon na zasiedlenie	9 519,67	11 332,9	12 881,8	82,8
Razem 6 form (por.)	242 570,32	15 070,2	20 887,8	86,2
Razem 7 podstawowych form	252 089,99	14 884,9	20 408,8	86,0

TAB. 11 EFEKTYWNOŚĆ DLA 6, 7 AKTYWNYCH FORM PROM ZATRUDNIENIA
2024 ROK WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

Formy aktywizacji	Wydatki [w tys. zł]	Koszt uczestnictwa [w zł]	Efektywność kosztowa [w zł]	Efektywność Zatrudnieniowa [w proc.]
Szkolenia	6 984,94	4 373,8	9 581,5	56,8
Staże	63 422,60	10 314,3	16 068,6	83,2
Prace interwencyjne	29 841,22	7 056,3	10 383,2	93,3
Roboty publiczne	29 865,35	16 302,0	19 243,1	95,3
Dofinansowanie działalności gospodarczej	67 173,11	35 711,4	30 190,2	96,1
Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia m. pracy	54 417,10	39 489,9	29 430,6	92,2
Bon na zasiedlenie	10 365,36	11 266,7	9 825,0	92,5
Razem 6 form (por.)	251 704,31	14 748,9	19 103,2	87,5
Razem 7 podstawowych form	262 069,67	14 570,8	18 415,4	87,9

Dodatek 4 Charakterystyka poszczególnych form aktywnych

ROBOTY PUBLICZNE I PRACE INTERWENCYJNE – są definiowane jako jedne z głównych i historycznie najstarszych form promocji zatrudnienia. Interwencja państwa w zakresie prac użytecznych dla społeczeństwa potrzebnych do wykonania jest praktykowana z powodzeniem w wielu różnych systemach społecznych. Finansowanie zadań publicznych następuje od samych początków polityki społecznej¹³.

STAŻE – w nowych ramach prawnych [ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia z 2025 r.] staże z reguły mogą trwać od 3 – 6 miesięcy, niezależnie od wieku osoby kierowanej. **W stażu trwającym do 12 miesięcy** – art. 114 p.3 ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia **istotne jest potwierdzenie nabycia kwalifikacji**. Staż może trwać do 12 miesięcy, o ile kończy się formalnym sprawdzeniem umiejętności przez certyfikowane organizacje: 1) **egzaminacje zawodowe** – prowadzą Okręgowe Komisje Egzaminacyjne (OKE), które kończą się uzyskaniem **certyfikatu kwalifikacji zawodowej**, 2) **egzaminacje czeladnicze** – są organizowane przez izby rzemieślnicze, które potwierdzają umiejętności w konkretnym rzemiośle (np. fryzjer, stolarz, piekarz), 3) **certyfikaty językowe** – prowadzą akredytowane instytucje szkoleniowe lub oświatowe potwierdzające znajomość języka obcego na określonym poziomie (np. B2 First / FCE lub C1 Advanced/CAE), 4) **inne egzaminacje państwowe** – prowadzą instytucje uprawnione do tego celu przepisami (np. egzaminacje na uprawnienia budowlane, SEP w elektryce, czy certyfikowane kursy IT z egzaminem zewnętrznym)¹⁴.

¹³ Możliwe, że zarówno prace użyteczne dla społeczności lokalnych, jak i interwencja w łagodzeniu deficytów mogłyby jeszcze raz w historii (poza latami 30. XX w.) przyczynić się do znacznego rozwoju regionów, województw, powiatów i miast na prawach powiatów.

¹⁴ Często wiedza wyniesiona z obowiązkowego systemu oświaty nawet na poziomie średnim powinna wystarczyć do zgodnego ze standardami wykonania usług czy zaspokojenia potrzeb pracodawcy. W ten sposób można przez dotacje własnej działalności gospodarczej promować niezależne systemy od takich, które już funkcjonują na danym rynku. Kiedy wiedza wyniesiona z systemu oświaty nie wystarczy, potrzebny jest staż, który w obowiązujących ramach ustawowych jest praktykowany nie tylko w celu nabycia umiejętności do wykonywania pracy przez realizację czynności należących do danego zawodu w miejscu pracy, ale i powinien prowadzić do uzyskania potrzebnych certyfikatów. W nowej ustawie ograniczono możliwość powtarzania staży przez te same osoby u tych samych pracodawców. Staże praktykowane jeszcze przed 1989 r. przez drobne zakłady rzemieślnicze lub małe firmy produkcyjne, które miały z reguły rodzinny charakter, były realizowane również po 2004 r. – częściej poza małymi firmami, również w dużych zakładach produkcyjnych czy korporacjach. Efektywny staż pozostaje wówczas, gdy jest prowadzony w przyszłym miejscu pracy.

SZKOLENIA (zamiana lub uzupełnienie / uaktualnienie kwalifikacji zawodowych) – należą do istotnych i z tego powodu cennych form aktywnych, pożądaných i skutecznych w minimalizacji wysokiego poziomu bezrobocia. Szkolenia, często są podejmowane jako szybkie przekwalifikowania. Realizowane w celu przesunięcia pracowników z branż przeżywających kryzys do działań poszukiwanych. Firma nie mogąc szybko uzyskać niezbędnego pracownika, o wymaganych kwalifikacjach, ponosi z tego tytułu wymierne straty. Z reguły czas szkoleń pod potrzeby konkretnego pracodawcy – jest krótki i ma na celu jak najszybsze przyuczenie i faktyczne uzyskanie zatrudnienia.

Niektóre problemy z finansowaniem szkoleń osób pracujących – rozwiązuje Krajowy Fundusz Szkoleniowy. W krajach skandynawskich szkolenia są stosowane w większym stopniu do szybkiej zmiany na lepsze w posiadanych kwalifikacjach przez osobę bezrobotną i pracownika, pozwalając im szybko odpowiedzieć na potrzeby pracodawcy czy konsumenta. Szkolenia stosowane w ten sposób tworzą racjonalną gospodarkę kapitałem ludzkim. Mają wówczas realny wpływ na ograniczenie bezrobocia i brak marnowania zasobów pracowników. Przez sprawny i szybki system pomocy może nastąpić adekwatne wykorzystanie osób, które dodatkowo ma wpływ na wzmocnienie korzystnych tendencji w gospodarce. Efektywne nabywanie nowych umiejętności przez bezrobotnych i pracowników zagrożonych utratą pracy jest pożądané wówczas, gdy szybko reaguje na potrzeby pracodawcy ¹⁵.

Inną formą promocji zatrudnienia są **POŻYCZKI DLA ISTNIEJĄCYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH** w celu utworzenia nowego miejsca pracy lub **DOTOWANIE ZAŁOŻENIA NOWEJ FIRMY PRZEZ BEZROBOTNEGO LUB GRUPĘ BEZROBOTNYCH** (np. w formie spółdzielni). Jest to również możliwe w większym zakresie, dzięki projektom unijnym. Warunki uzyskania dotacji, które stawia realizator przed uczestnikiem wynikają z umowy zawartej na podstawie obowiązujących przepisów prawnych.

Ustawodawca w nowych ramach prawnych poszerzył zakres bezzwrotnej dotacji nie tylko dla tzw. jednoosobowej działalności gospodarczej [JDG]. Pojęcie działalności gospodarczej jest definiowane w rozumieniu prawa przedsiębiorców. Innym podmiotem może być spółdzielnia socjalna czy spółnik w spółce cywilnej (wspólny wniosek kilku osób bezrobotnych, które planują wspólnie prowadzić firmę w formie spółki cywilnej, każdy otrzymuje wtedy dotację na swoją część wkładu / wyposażenia. Dotacje w celu pobudzenia działalności gospodarczej przeciwdziałają upadłości i pozostają dogodną formułą działania dla mniejszych inwestorów ¹⁶.

Formą aktywną stosowaną w celu wzmocnienia przestrzennej ruchliwości społecznej i uzupełnienia deficytów w dużych ośrodkach miejskich i aglomeracjach przemysłowych są **BONY**

¹⁵ Tak realizowane szkolenia stanowią opozycję do praktyki lat 90. XX w. w Polsce, gdzie wobec utraty dotychczasowych rynków zbytu nie potrafiono znaleźć odpowiedniego remedium wzmacniającego rodzimy biznes. Na krótkotrwałe zawirowania gospodarcze reagowano redukując zatrudnienie. W konsekwencji doprowadziło to do likwidacji zakładów lub ich sprzedaży za granicę, dążąc do wyzbycia się za wszelką cenę produkcji gotowych wyrobów. Uzależniając się od obowiązku realizacji polityki korporacji, uruchomiono produkcję samych komponentów. Tylko nieliczne zakłady przetrwały, realizując produkcję gotowych wyrobów w całości np. w sektorach wysokich technologii.

¹⁶ Procesy te warunkują atrakcyjność oferty dla osób powracających zza granicy do swojej ojczyzny z wypracowanym kapitałem własnym. Jednym z głównych wyznaczników prospołecznych działań państwa jest wspieranie rodzimej działalności gospodarczej. Podmioty gospodarcze pozostają głównym płatnikiem podatku CIT i obowiązkowych składek ubezpieczeniowych. Powstawanie nowych firm i pobudzenie działalności gospodarczej, może spowodować w przyszłości wzrost wpływów z podatków.

NA ZASIEDLENIE, które nie są zawarte od 2022 r. w katalogu MRiPS. Osobami korzystającymi z tej formy są bezrobotni do 30 roku życia. Częstym beneficjentem bonów na zasiedlenie są specjaliści z wykształceniem wyższym często w naukach medycznych (lekarze) lub nauk ścisłych, na których jest istotne zapotrzebowanie w większych miastach, w których kondycja finansowa pracodawców pozwala na pozyskanie nowych pracowników.

W 2025 r. w województwie podkarpackim najbardziej popularnymi formami aktywnymi (wg liczby osób rozpoczynających daną formę) były: 1) staże, 2) prace interwencyjne i 3) roboty publiczne. Pod względem udziału w wydatkowanych środkach, rozkład był następujący: kumulacja nastąpiła dla finansowania **staży, tj.** adresowanych było 27,7 proc. wydatków funduszu pracy wg 6-ciu katalogowych form aktywnych MRiPS, co stanowiło największy udział. Na drugim miejscu były środki wydatkowane dla **dofinansowania działalności gospodarczej [bezwrotne dotacje]** – 25,1 proc. ogółu środków wydatkowanych na sześć form aktywnych. W celu **refundacji miejsc pracy** wydatkowano 18,3 proc. ogółu środków adresowanych dla sześciu aktywnych form z katalogu MRiPS. Następnie odnotowano **prace interwencyjne** (13,9 proc.) i **roboty publiczne i** (12,3 proc.). Na 6. [ostatnim] miejscu odnotowano **szkolenia** z najniższym tj. 2,7 proc. udziałem w wydatkach na sześć podstawowych form aktywizacji.

Prace interwencyjne – należą do tych form aktywnych, które są najbardziej efektywne podczas pracy z osobami bezrobotnymi dla społeczności lokalnych, przy jednocześnie niskim poziomie zaangażowania środków finansowych. Ponadto możliwe są do realizacji w krótkim czasie. Umiarkowany koszt dotyczył również **bonów na zasiedlenie** (3,8 proc. udział w kosztach, przy założeniu, że 100 proc. stanowi 7 form aktywnych) i szkoleń (bez KFS-u) – 2,7 proc., przy założeniu, że 100 proc. jest to 6 form aktywnych). Pomimo rozkładu środków na różnorodne formy aktywizacji, najwyższym wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej charakteryzowała się **działalność gospodarcza – 97,3 proc.**, podejmowana przez osoby bezrobotne. Najwyższy koszt uczestnictwa, w przeliczeniu na 1 osobę rozpoczynającą aktywizację dotyczył w 2025 r. **refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy** – 39 694,3 zł.